Natur och Miljö rf
Årsberättelse 2022

Verksamhetsledarens förord

Enligt stadgarna skall förbundsmötet behandla en årsberättelse över det föregående kalenderåret. Natur och Miljö sammanställer därför en årsberättelse utöver den komprimerade verksamhetsrapporten som sammanförs med bokslutet. Avsikten med årsberättelsen är att presentera en sammanfattning av årets verksamhet, och som tjänar både vår egen interna uppföljning och ett samhälleligt intresse i ett längre tidsperspektiv.

År 2022 lyckades vi få in något mera i understöd än året innan och till de ekonomiska strävandena hörde att fjolårets testamente roddes i hamn. De ärvda fastigheterna i Helsingfors och Sjundeå såldes och intäkterna placerades med hållbarhetsfokus i Ålandsbanken. Mest på grund av utgifterna med försäljningen visade bokslutet ett minus i år då inkomster från arvet ännu inte tagits i bruk.

En till glädjande ekonomisk nyhet var ansökan och mottagandet av ett större minoritetsunderstöd från undervisnings- och kulturministeriet för tidningen Finlands Naturs webbsida, vilket möjliggjorde att börja planera för att publicera tidningen också som e-tidning från och med första numret 2023. Finlands Natur erbjuds sedan 2022 som medlemsförmån till fackförbunden Loimu och Journalistförbundet och säljs därtill nu även som lösnummer på nio orter i Svenskfinland.

Efterfrågan på Naturskolorna växte och det anställdes en del extra insatser i form av nya deltids- och timanställda, men också på grund av att en del pedagoger var tjänstlediga eller partiellt vårdlediga. En utvärdering av naturkolverksamheten genomfördes på initiativ och bekostnad av stiftelsen Brita Maria Renlunds stiftelse. Att utveckla naturskolorna till nya områden i Svenskfinland och bredda på finansieringsbasen var centrala konklusioner av rapporten.

Under året kom vi igång med att ordna regionala träffar för lokalföreningarna, en i Pargas i oktober och den andra i Helsingfors i december. Åbonejdens Natur lades ner till slut i brist på villiga medlemmar till styrelsen. De flesta av föreningens drygt 60 medlemmar valde att flytta över till andra lokalföreningar. En mindre andel valde direkt medlemskap.

Den miljöpolitiska kommunikationen fick lite mera resurser och vår synlighet både i traditionell media och på många sociala media ökade mycket. Kvarkens Naturskyddsområde och utökad jakt på varg upprörde känslorna och föranledde många rubriker. Radio Vegas debatt i Slaget efter 12 i augusti om instiftande av Kvarkens naturskyddsområde med verksamhetsledaren benämndes i HBL inför nyåret som *årets finlandssvenska storm*. Vi gav utlåtanden till totalt 22 remisser och medverkade i många arbetsgrupper och kommittéer.

År 2022 hölls nio styrelsemöten, alla på distans både p.g.a. fortsatta men avtagande risker med corona-epidemin och av praktiska orsaker.

Förbundsordförande Henna Björkqvist valdes till årets ordförande av Förbundsarenan i oktober.

Jag vill för egen del påminna att det som står nämnt i Natur och Miljös årsberättelse i praktiken är det som genomförts med resurser som ingår i förbundets budget. Allt det värdefulla arbete som görs av våra lokalföreningar tas inte upp i det här dokumentet, utan det står berättat i lokalföreningarnas egna årsberättelser.

Camilla Sederholm, verksamhetsledare, Helsingfors, den 20.2.2023

NaturochMiljö

Innehållsförteckning

1. Miljöpolitisk verksamhet 1
2. Miljöpedagogik 5
   2.1 Intressebevakning och förvaltning 5
   2.2 Naturskolornas verksamhet 7
   2.2.5 Övrigt 9
3. Kommunikation 11
   3.1 Digital kommunikation 11
   3.2 Finlands Natur 13
4. Tjänster till lokalföreningar 15
5. Organisationen 17
   5.1 Medlemsvärvning 18
   5.2 Medlemskåren 18
   5.3 Förbundsmöte 19
   5.4 Styrelsen 20
   5.5 Personal 21
6. Ekonomi 24
   6.1 Beviljade understöd 24
   6.2 Donationer och sponsorer 26
7. Medlemsorganisationer 27
8. Personmedlemstal 28
   Bilaga 1 Miljöpolitiska arbetsgrupper 30
   BILAGA 2 De enskilda naturskolornas statistik 33
   2.2.1 Naturskolan Uttern 33
   2.2.2 Kvarkens naturskola 43
   2.2.3 Ålands naturskola 49
   2.2.4 Åbolands naturskola 55

1. Miljöpolitisk verksamhet

År 2022 var ett miljöpolitiskt aktivt år då många stora lagförslag på miljöområdet skulle ros i land under regeringen Marins sista år. Natur och Miljös sakkunniga deltog i många lagberedande arbets-, uppföljnings och styrgrupper (Bilaga 1). En stor del av förbundets miljöpolitiska bevakning och påverkan i arbetsgrupper och genom utlåtanden till remisser genomförs som ordinär verksamhet, inte som projektfinansierade kampanjer.

Jordbrukspolitik

Från arbetet med CAP-reformen år 2021 tog Natur och Miljö jordbruksfrågorna vidare till en kampanj för främjande av närproducerade baljväxter tillsammans med baljväxtnätverket Ground for Growth vid Helsingfors universitet. Innehållet till kampanjen sammanställdes hösten 2021 och kampanjens genomfördes i år. kampanjen *Bättre med bönor* lanserades i februari 2022.

Kampanjen Bättre med bönor

Bättre med bönor var årets främsta kampanjsatsning. Med hjälp av bidrag från Svenska litteratursällskapet genomförde vi en kampanjsatsning med sommarturné i Svenskfinland 2022. Vi samarbetade genom sponsoravtal med tre stycken inhemska baljväxtföretagare Jalo Tofu, Voima Papu och Vihreä Härkä (smakprover), Finlands svenska 4H (evenemang). Marthaförbundet bidrog med en del av recepten och SLC med kontakter till jordbrukare. Petra Mattsson jobbade som projektledare på halvtid under perioden januari-augusti och Rakel Similä augusti-december. I styrgruppen medverkade verksamhetsledare Sederholm, professor Kristina Lindström och doktorand Casimir Schauman vid Helsingfors universitets projekt Ground for Growth.

Under sommarhalvåret besökte kampanjen 9 evenemang i olika regioner av Svenskfinland inkl. Åland. Kampanjen producerades sex kortfilmer. Av dessa producerades fyra av produktionsbolaget Bertills & Jung under våren med temat jordmån, hälsa, matlagning och kännedom om bönor. På hösten publicerade vi två filmer som producerades av Jan-Ole Nordlin på Pätkä Productions med hjälp av tilläggsbidrag från Jordfonden och Rudolf och Emilie Gesellius stiftelse. Det ena videoklippet illustrerar bönans färd från frö till falafel via ett besök till odlingskooperativet Oma Maa i Tusby och deras butik i Berghäll i Helsingfors. Det andra videoklippet bygger på en intervju med jordbrukaren Thomas Antas i Lappträsk i Östra Nyland. Besöket i Lappträsk synliggör olika fördelar med att odla baljväxter. Kampanjen lanserades på internationella böndagen i februari 2022.

Skogsskydd och alternativ till kalavverkningar

Skogsskydd och skogsvårdsfrågor blev alltmer aktuella i takt med att året led mot sitt slut. Från EU signalerades det om ambitiösa strategier om behov av utökat skydd av arters och livsmiljöer och skogarna som kolsänkor. EU:s mål om 30 % skydd av naturen fram till 2030 vållade närapå regeringskris. Skogen ansågs vara en nationell angelägenhet ansåg motståndarna. Debatten om hur EU:s 30 %´s mål ska tolkas pågår fortfarande. Även vi miljöorganisationerna togs på sängen av att EU:s mål plötsligt är ambitiösare än vad miljöorganisationerna tidigare krävt. Vår roll kom under året att bli att trycka på regeringen att den måste följa EU:s riktlinjer. Det gjorde vi bl.a. genom utlåtanden om nationella strategier för biodiversitet och skog, med gemensamma skrivelser och en välbesökt skogsmarsch i Helsingfors i september.

Medborgarinitiativet Adjö till kalavverkningar från 2019 (och som behandlades av riksdagen i oktober 2021) fann vi lämpligt att spinna vidare på under temat *alternativ till kalavverkningar*, som vi sökte och beviljades understöd för till år 2023. Vi kunde notera att skogsavverkningar oroade i flera av våra lokalföreningar, däribland i Sydösterbotten och Raseborg.

Vi gick ut med flera pressmeddelanden om skogsfrågor och gjorde vårt bästa för att med våra små resurser hjälpa lokalföreningarna i deras kamp mot skogsavverkningarna.

Under svenska veckan i november ordnade vi en skogsdebatt på centrumbibban Ode i Helsingfors med Paula Lehtomäki från skogsindustrin, Juha Aromaa från Greenpeace och vår verksamhetsledare i panelen.

I december publicerades ett nytt medborgarinitiativ Metsien puolesta - För en ny skogslag där Natur och Miljö är understödande organisation. (Vi har beviljats medel för att bland annat låta översätta lagförslaget till svenska 2023).

Kampanjen Reparera mera

Kampanjsidan Reparera mera om hur man sköter om och reparerar saker för att förlänga deras livslängd låg kvar men passivt då inte tillräckligt med understöd beviljades för att driva kampanjen aktivt. Förbundets högskolepraktikant Vilma Wahlbeck uppdaterade sidan men några nya tips

under våren. Kampanjens facebookgrupp, “Reparera mera Finland” hade 161 medlemmar vid årets slut.

Naturvårdslagen och ekologisk kompensation

Miljöministeriet inledde hösten 2019 arbetet med att förnya naturvårdslagen. Natur och Miljö representerades år 2021–2022 av verksamhetsledaren i lagreformprojektets styrgrupp och i styrgruppen för ekologisk kompensation. Natur och Miljö gav under året utlåtanden till lagförslaget om reviderad naturvårdslag.

Livsmiljöprogrammet Helmi (2021–2030)

Birthe Weijola representerade fortsättningsvis Natur och Miljö i uppföljningsgruppen för Helmi (restaurering av våtmarker) med Sonja Grönholm som suppleant. Helmi-programmet är Jord- och skogsbruksministeriets och Miljöministeriets gemensamma program. Huvudsyftet med Helmi är att stärka den biologiska mångfalden i Finland och förbättra livsmiljöernas tillstånd genom att skydda och restaurera myrar samt återställa och vårda fågelvatten, vårdbiotoper och skogliga livsmiljöer samt småvatten och strandmiljöer. Syftet är även att främja ekosystemtjänster, vattenskydd och kolupptaget samt anpassningen till klimatförändringen. Nästan hälften av naturtyperna och 12 procent av arterna i Finland är hotade. Programmets genomförande baserar sig på markägarnas frivillighet.

Rovdjurspolitik

Även i år gick debatten om utökad vargjakt het. Riksdagen röstade i oktober för ett omstritt betänkande från jord- och skogsbruksutskottet om att Finlands regering ska jobba för att sänka vargens skyddsstatus i EU:s naturdirektiv. Natur och Miljö yttrade sig kritiskt till det här beslutet och fick också stöd i saken av människorättsjuristen Kumpula från Åbo Universitet. Liknande strävanden för möjliggörande av utökad jakt på varg noterades under året också från Österrike och Schweiz, medan EU-kommissionen tills vidare förespråkar bevarad skyddsstatus för vargen. Finlands Natur publicerade en webbartikel om saken i december. Artikeln skrevs av Måns Nyberg och citerades senare av HBL.

Internationellt samarbete

Natur och Miljö fortsatte sitt medlemskap i det europeiska nätverket European Environmental Bureau (EEB). Våra sakkunniga medverkade sporadiskt i de tematiska nätverkens arbete via e-post. Camilla Sederholm var NOM:s suppleant till SLL:s Olli Turunen i EEB:s styrelse och deltog i styrelsemötet på distans den 9.5.

Natur och Miljö fortsatte sitt medlemskap i IUCN. Vi medverkade i den nationella IUCN-kommittéen genom Camilla Sederholm som ordinarie medlem, Sonja Jaari som suppleant.

NaturochMiljö

Utlåtanden

Natur och Miljö gav 22 utlåtanden som svar på remisser under år 2022:

- Utlåtande till Österbottens landskapsstrategi, Österbottens förbund, 8.2.2022
- Utlåtande om gipsbehandling av jordbruksmark, Miljöministeriet, 15.2.22
- Utlåtande om förslag till reviderad klimatlag, Riksdagens miljöutskott, 22.3.2022
- Utlåtande om ändring av förordning om fisket av vandrings sik och jakten på säl, jord- och skogsbruksministeriet, 23.3.22
- Utlåtande om anläggning av vindkraftsparken Baltic Offshore Delta till havs väster om Åland, Miljöministeriet, 24.3.2022.
- Utlåtande om planer på vindkraftsanläggningen Fyrskeppet, nordost om Gävle i Bottenhavet, Miljöministeriet, 11.4.2022
- Utlåtande till miljöministeriets e-skrivelse om förordning om klimatet gällande kärnenergi- och naturgasverksamhet, 14.4.22
- Utlåtande om undantag från fredning av Flygekorre, Sydösterbottens NTM central, 21.4.22
- Utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om miljöskadefond, Miljöministeriet 25.4.22.
- Utlåtande om klimatplan för markanvändningssektorn (MISU), Jord- och skogsbruksministeriet, 18.5.22.
- Utlåtande om förslag till reviderad naturvårdslag, riksdagens jord och skogsbruksutskott, 7.6.22.
- Utlåtande om ändring av avfallsskattelagen, 12.8.22
- Utlåtande om ändring av lagen om det nationella genomförandet av EU:s gemensamma fiskeripolitik, Jord och skogsbruksministeriet, 12.8.22
- Utlåtande om Fortums ansökan om förlängt driftstillstånd för kärnkraftverket i Lovisa, 12.8.22
- Utlåtande om fosforgödslingen i jordbruket och trädgårdsodlingen, Jord- och skogsbruksministeriet, 26.8.22
- Utlåtande om planförslag om Åbacks vindkraftspark, Kristinestad, 31.8.22
- Utlåtande om regeringens förslag till revideringen av naturvårdslagen, riksdagens miljöutskott, 6.10.22
- Utlåtande om regeringens proposition till ny fiskelag, Jord o skogbruksministeriet, 19.10.22
- Utlåtande om planerna på en ny havsbaserad vindkraftspark i Rigabukten, Estland, 24.10.

- Utlåtande om regeringens förslag till statsbudget för 2023, 27.10.22
- Utlåtande om förordning om klimatdeklarationer för byggnader, Miljöministeriet 11.11.2022
- Utlåtande om utkast till Finlands nationella skogsstrategi, Jord- o skogsbruksministeriet, 14.11.22

I tillägg till det ovannämnda tog vi initiativ till följande miljöpolitiska uttalanden med egna pressmeddelanden:

- Uttalande om Forststyrelsens avverkningar av naturskog i Solböle, Raseborg, pressmeddelande, 4.2.2022
- Uttalande till regeringen Marin om behov av stärkt skogsskydd av statsägda skogar, pressmeddelande 3.2.2022
- Uttalande om planerna på utökad vargjakt, pressmeddelande 28.2.22
- Uttalande om att minskad import av rysk energi får inte gynna torvförbränningen, pressmeddelande 9.4.2022
- Uttalande om krav om stärkt skogsskydd efter larmrapport, pressmeddelande, 25.5.22
- Uttalande om odling av baljväxter som ersättning för dyrt konstgödsel, pressmeddelande, 1.6.2022
- Uttalande om läckage av toalettavfall i Åbolands skärgård, Pressmeddelande, 15.9.22
- Uttalande om de rika ländernas ansvar för klimatförändringens följder, pressmeddelande, 25.10.22
- Uttalande om riksdagens beslut om främjande av utökad vargjakt och sänkt skyddsstatus av vargen i EU, pressmeddelande, 28.10.22

En handfull insändare skrevs till det finlandssvenska mediefältet. Insändarna berörde stiftandet av Kvarkens naturskyddsområde riksdagens beslut om att sänka skyddsnivån på vargen och genmälen till svar på dessa.

2. Miljöpedagogik

2.1 Intressebevakning och förvaltning

Natur och Miljö fortsatte som aktiv medlem i rundabordsnätverket "Pyöreä Pöytä", som koordineras av FEE Suomi. Ledande miljöpedagog Jonas Heikkilä deltog regelbundet i nätverksmöten på distans. Arbetet med nätverkets initiativ till utvecklingsprojekt "Kestävä koulu – En hållbar skola" fortsatte med att man lobbade aktivt för det gentemot riksdagsledamöter men även direkt till riksdagspartiernas kanslier. Målet med lobbningsarbetet är att få in konceptet i regeringsprogrammet efter riksdagsvalet 2023 och konceptet har tagits väl emot av majoriteten av partierna.

Jonas Heikkilä var medlem i styrgruppen för LYKE-nätverket (det nationella nätverket för naturskolor). Styrgruppen samlades på distans två gånger under året för ordinära möten.

Den ledande miljöpedagogen skötte rekryteringen av kort- och långtidsanställda till naturskolorna och projektanställda, vilket under året betytt rekrytering av tre timanställda (Uttern huvudstadsregionen + Åland x 2) , en projektanställd (ny till nätverksprojektet), en extraresurs (Åboland), en vikarie (Åland) och dessutom en fastanställning (Uttern västra Nyland).

Jonas Heikkilä var representant i styrgruppen för den finlandssvenska utomhuspedagogiska konferensen "Mitt i naturen" som hölls på plats i Vasa hösten 2022. Möten hölls på distans, sju gånger under året. Konferensen förlöpte väl, med ca 60 aktiva deltagare. I naturskolornas egna kapitel finns mer noteringar om vem som deltagit i konferensen från vår organisatio

Personalen inom miljöpedagogiken träffades regelbundet för avdelningsmöten som vi kallar "stimmöten", totalt 13 ggr under 2022. Utvecklingen av verksamheten har skett via distansmöten i första hand men vi har igen fått träffas fysiskt under organisationens andra gemensamma träffar, bland annat i samband med planeringsdagarna i augusti och julträffen i december. Dessutom hade vi en teamdag utomhus i mars i samband med en förstahjälpkurs.

Vi fortsatte också träffas varje vecka för mer fri samvaro under en kaffepaus. Under hösten lade vi till en möjlighet till att fortsätta direkt efter kaffepausen med jobbärenden, "efter-kaffet-möten".

Naturskolornas största finansiär (Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne) erbjöd sig att anlita en extern konsult för att utvärdera naturskolornas verksamhet. Utvärderingen gjordes av Sonja Jaari genom intervjuer och analys av material som finansiären och ledande miljöpedagogen tillhandahöll. I slutet av december fick vi ta del av slutsatserna i form av en rapport som lyfte upp förtjänster, utmaningar, möjligheter och brister. Under 2023 ska naturskolorna närmare ta itu med åtgärdsförslagen, bl a utveckling av utvärderingen av verksamheten. I korthet kan man dock konstatera att rapporten hittade mycket att berömma och att utvecklingen varit positiv de senaste åren. Det är värdefullt att få bekräftat att det vi gör är värdefullt och att vi följer med i utvecklingen.

Ledande miljöpedagogen påbörjade under hösten 2022 en kurshelhet (25 sp) i positivt ledarskap inom utbildning. Kursen arrangeras av Svenska Folkskolans vänner i samarbete med Oulun Ammattikorkeakoulu, med finansiering från Utbildningsstyrelsen och pågår under hela 2023.

2.2 Naturskolornas verksamhet

Den miljöpedagogiska verksamheten riktar sig i första hand till barn och unga, men även till vuxna pedagoger. Natur och Miljö erbjuder tjänster till främst småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen, men även till t ex organisationer som utbildar och fortbildar lärare. En mindre del av verksamheten riktar sig barn och barnfamiljer på fritiden.

Natur och Miljö driver i dagsläget fyra regionala naturskolor. En naturskola är en självständig pedagogisk enhet som stöder och kompletterar småbarnspedagogikens och den grundläggande utbildningens miljöpedagogiska arbete i regionen. Naturskolornas spetskompetens är utomhuspedagogik. Undervisningen sker huvudsakligen utomhus, endera i gruppernas närmiljö eller i andra betydelsefulla naturmiljöer i regionen. Natur och Miljös naturskolor undervisar huvudsakligen på svenska.

Till naturskolans värdegrund hör att utveckla barnens känsla för naturen, främja respekt för naturen, väcka intresse för olika naturmiljöer och sprida kunskap om naturen. Med naturen som utgångspunkt tar naturskolan även upp frågor kring människans förhållande till naturen och kopplingen mellan vardagliga handlingar och miljöproblem. Naturskolans mål är att ge eleverna kunskap och färdigheter för en hållbar livsstil.

Under 2022 har naturskolorna haft totalt 679 naturskoldagar med 8456 barn och 1297 vuxna. Räknar man med att vi dessutom träffat många under flera gånger har vi haft 11 497 möten med barn och 1844 möten med vuxna.
Därutöver har naturskolorna hållit 11 fortbildningar eller kurser med 207 deltagare och ordnat fritidsverksamhet åt totalt 492 deltagare i form av 7 familjeutflykter/dagar och 19 sommarlägerdagar. Under 2022 ordnades endast en tredagars lägerskola i västra Nyland med 25 barn och 4 vuxna deltagare.

Naturskolorna är medlemmar i det nationella LYKE-nätverket för natur- och miljöskolor i Finland och i Naturskoleföreningen i Sverige. Våra pedagoger är efterfrågade utbildare och följer med branschens utveckling genom internationella kontakter och nätverk.

Naturskolorna har under året fortsatt jobba med de nya webbsidorna, naturskola.fi som vartefter får nytt innehåll. Under 2022 hade naturskola.fi

38 500 sidvisningar. Särskilt sidan Idéer med enkla aktiviteter och lekar var populär med över 10 000 sidvisningar.

Naturskolornas arbete som ett team fortsätter utvecklas och speciellt i utvecklingen av nya teman och uppfräschandet av gamla teman kan man se värdet av det. Under 2022 har vi utvecklat ett nytt tema för läsårsverksamhet i förskolor och småbarnspedagogik, "Ett år med näbbmusen Vips", som fått inspiration av böckerna om näbbmusen Vips. Författaren Oskar Jonsson har varit vänlig och gjort både lite teckningar och flera sånger till temat, en ny form av samarbete som vi gärna ser mer av i framtiden.

I månadsskiftet augusti-september var 6 medlemmar från teamet på den stora utomhuspedagogiska konferensen Ute Är Inne i Helsingborg, Sverige. https://utearinne.helsingborg.se/ute-ar-inne/

Två ur teamet, Ida Berg och Jonas Heikkilä, fick äran att hålla dubbla workshops ("Framtidsbyggarna" och "Upptäck gårdens mångfald – med traditionella och digitala metoder") medan de andra 4 (Pia Bäckman, Patricia Ljungquist, Emilia Nordling och Linda Valve) deltog som vanliga deltagare och njöt av att lära sig nytt. Det blev långa dagar med intressanta seminarier, föreläsningar, övningar och diskussioner samt konferensmiddag. Vi fick massor med idéer och inspiration men också bekräftelse på att det vi gör och tänker är rätt. Vi fick intressanta kontakter och både Ida och Jonas blev intervjuade om sina workshopteman.

För att få ut det mesta av resan såg vi till att utnyttja all restid effektivt. Vi besökte Sigtuna Naturskola på ditresan och fick ta del av en av deras ordinära naturskoldagar och utbyta erfarenheter med både naturskolans och skolklassens pedagoger och också eleverna. En mycket givande sensommardag med en skolklass vid en sjöstrand! På både dit- och hemresan jobbade vi på både tåg och färja med teamdiskussioner, uppdatering av arbetsplan och budget för resten av 2022 och skissade upp samma för 2023. Några jobbade också med att utveckla naturskoldagsteman.

Resan för Ida och Jonas ersattes av konferensarrangören medan resan för de andra fyra gjordes möjlig tack vare ett välkommet bidrag från Kulturfonden för Sverige och Finland.

Under pandemin var utbudet på förstahjälpkurser begränsat och då det fanns behov av både uppfräschning av kunskapen för flera och grundkurs för några så valde vi att försöka ordna en gemensam kurs för flera av oss. Vi valde slutligen företaget CamillaSafety i St Karins som kunde erbjuda ett paket med tre distansträffar med interaktiva föreläsningar och en träff på plats med övningar utomhus, i skogen i S:t Karins. 7 naturskollärare deltog i hela kursen (Andersson, Berg, Bäckman, Heikkilä, Ljungquist, Nordling och

Valve), dessutom deltog Maija Kaunismaa och Virve Savoila i dagen med övningar utomhus.

Bild x. En stor del av naturskollärarteamet.

2.2.1-2.2.4 De enskilda naturskolornas statistisk, se bilaga 2 sist i detta dokument

2.2.5 Övrigt

2.2.5.1 Följ med våren för barn

Broschyren Följ med våren för barn är numera i första hand en ifyllbar digital version som kan användas i undervisningen på olika sätt. Materialet uppdaterades inte under 2022 då det uppdaterats rejält 2020. Materialet marknadsfördes i sociala medier under våren och var enligt statistiken i flitig användning.

2.2.5.2 Miljöjournalisten

Läromedlet www.miljojournalisten.fi fanns tillgängligt, men uppdaterades inte under året. Läromedlet kommer att arkiveras under 2023.

2.2.5.3 Finlandssvenskt nätverk för utomhuspedagoger

Natur och Miljö arbetar för ett ökat samarbete mellan de organisationer som erbjuder utomhuspedagogiska stödtjänster till grundskola och småbarnspedagogik. Projektet som skulle starta redan under 2020 kom under 2022 äntligen igång efter att en koordinator anställts på deltid (först ca 40% sedan ca 50%) för att jobba med projektet.

I januari anställdes Emelie Winqvist som nätverkskoordinator på ca 40% arbetstid och hon påbörjade arbetet med att kontakta lämpliga organisationer och sammanställa en lista med kontaktuppgifter.

29.3 ordnades en nätverksträff på distans med 22 deltagare som fick ta del av naturskolepedagog Mickaela Thillys insikter och erfarenheter via en föreläsning med temat "Rum för lärande". Deltagarna fick också information om nätverksprojektet och kommande evenemang.

Emelies anställning avslutades i början av april då hon flyttade till Svalbard för doktorandstudier.

PeM Tessa Turtonen anställdes 15.8 - 31.12.2022.

Nätverkskoordinatorn deltog i förbundets personaldagar i Vanda 16–17.8 och i Helsingfors 14-15.12, i utomhuskonferensen Mitt i naturen i Vasa (där koordinatorn även informerade om projektet) 29–30.9, i familje-evenemangen Friluftslördag i Vörå 1.10 och Höstbestyr i Korsholm 20.10. Den 3.11 fortbildade koordinatorn tillsammans med naturskollärare Ida Berg lärare och småbarnspedagoger med temat välbefinnande i naturen. Fortbildningen arrangerades av Folkhälsan rf.

Nätverkskoordinatorn gick en fortbildning till Skogssinne-handledare (Metsämieli-ohjaaja) och praktiserade under utbildningstiden Skogssinne-övningar med ca hälften av kollegerna vid förbundet. Skogssinne-metoden går hand i hand med temat välbefinnande i naturen och tillämpades även vid nätverksträffarna och den pedagogiska handledningen.

Den pedagogiska handledningen förverkligades enligt samma modellprincip som den ambulerande naturskolverksamheten. Koordinatorn följde med naturskolläraren under en vanlig naturskoldag och fortbildningen skräddarsyddes utgående från dagen. Naturskolläraren fick under två handledningssamtal reflektera kring den pedagogiska verksamheten (bl.a. stoff, målgruppsanpassning, undervisningsmetoderna).

Sammanlagt fick 8 utomhuspedagoger individuell pedagogisk handledning i bland annat Borgå, Esbo, Ingå, Åbo, Korsholm och Vasa.

Nätverksträffarna med temat välbefinnande i naturen arrangerades

regionalt i Åbo (Runsala naturskola) 8.12 och i Vanda (Vanda naturskola) 9.12. Träffen i Österbotten flyttades till januari pga. sjukdom. Programmet för nätverksträffen var upplagt så att deltagarna fick delta och bygga nätverk under förmiddagen då vi fokuserade på barn och välbefinnande i naturen. Eftermiddagen vigdes åt utomhuspedagogernas egna färdigheter i bland annat stresshantering, återhämtning och kroppsmedvetenhet. Nätverksträffarna var gratis för deltagarna och innefattade lunch och kaffe.

Sammanlagt deltog 16 utomhuspedagoger i de två träffarna, som enligt deltagarutvärderingarna var mycket lyckade.

2.2.5.4 Utveckling av koncept för klimatundervisning

Natur och Miljö har fått i uppdrag att utveckla ett koncept för klimatundervisning som baserar sig på studiebesök. Konceptet innehåller två olika moduler: ett studiebesök till en jordbruksföretagare (mjölkproduktion) och ett studiebesök till en dagligvarubutik (K-kedjan). Till båda modulerna hör för- och efterarbetsuppgifter. Konceptet skulle testas med pilotgrupper när pandemiläget tillåter och dokumenteras på webbsajten ilmastokoulu.fi. Tyvärr blev projektet framskjutet så mycket att uppdragsgivarens finansiär drog tillbaka finansieringen och projektet avslutades under hösten 2022. Det arbete som gjorts inom ramen för projektet kommer sannolikt dock att kunna utnyttjas inom andra kommande koncept inom klimatundervisning, såsom utvecklingen av Framtidsbyggarna.

2.2.5.6 Naturskolornas grafiska profil

Naturskolorna är en skild enhet inom organisationen och sköter till stor del själv sin vardagliga kommunikation. Under året har naturskolorna jobbat vidare på att ta fram olika mallar i Canva för olika behov i marknadsföringssyfte. I december beställdes en ny logo för gemensamt bruk, naturskola.fi, av ÅCommunications som redan tidigare gjort den grafiska profilen.

Detaljerad information och statistik för naturskolorna Uttern, Kvarken, Ålands och Åboland se bilaga 1 sist i detta dokument.

3. Kommunikation

3.1 Digital kommunikation

Natur och Miljö gjorde en lång rad satsningar på digital kommunikation 2022. Vår webbplats naturochmiljo.fi vidareutvecklades under det gångna året bland annat med hjälp av den nya kampanjsajten Bättre med Bönor och en lång rad inbäddade videoklipp. Vi gjorde även gedigna satsningar på att skapa relevant miljöpolitiskt innehåll med ett större antal pressmeddelanden, utlåtanden och ställningstagande som hakade på den miljöpolitiska debatten.

Sociala medier

Trafiken till alla våra kanaler i sociala medier ökade markant under det gångna året. På Facebook ökade vår räckvidd med 56,2 procent, vilket innebär att vi nådde sammanlagt 55 863 personer eller profiler via fejan i fjol. Antalet följare på vår Facebook-sida är för närvarande 2168. Antalet gilla-markeringar ökade med 2,9 procent i fjol.

På Instagram ökade vår räckvidd med 18,3 procent till 11 312 under det gångna året. Antalet följare ökade med 22 procent, vilket innebär att vårt konto följs av 876 profiler på Instagram.

På LinkedIn ökade våra sidvisningar med 2453,8 procent (!). Vi har nu 219 följare på LinkedIn, vilket innebär att vi har fått 99 nya följare i fjol.

På Twitter ökade antalet visningar av våra tweets med 40,1 procent till 87 200. Våra tweets genererade alltså i genomsnitt över 7260 visningar per månad. Engagemangsfrekvensen landade på 4,1 procent.

Vi producerade inalles sex videoklipp som anknyter till kampanjen Bättre med Bönor under det gångna året. Tack vare marknadsföring på Google Ads och Facebook Ads lockade i synnerhet två av videoklippen mycket trafik och tusentals visningar (de klipp som publicerades i december 2022).

Våra videoklipp genererade sammanlagt 6113 visningar i fjol jämfört med 259 visningar av de fyra videoklipp som publicerades 2021.

Vår YouTube-kanal fick 20 fler prenumeranter under det gångna året och har nu 75 prenumeranter. Vi har tills vidare inte marknadsfört YouTube-kanalen, utan endast koncentrerat oss på att puffa enskilda videoklipp.

Vår medlemskommunikation fortsatte som tidigare med regelbundna utskick av nyhetsbrev per e-post via den tekniska plattformen Sense.

www.naturochmiljo.fi

Trafiken till Natur och Miljös sajt ökade enligt statistik från Google Analytics med 60,6 procent. Vi hade sammanlagt 62 600 unika besökare som gästade sajten 2022 jämfört med cirka 38 000 besökare året innan. Antalet sessioner på sajten ökade med 51,5 procent till 78 000 och sessionernas genomsnittliga längd var 1’14 minuter i fjol.

Synlighet i media

Vår synlighet i massmedier fördubblades under det gångna året. Enligt vår statistik omnämndes vi 76 gånger i massmedier såsom dagstidningar, tidskrifter, radio och tv i fjol medan antalet medieträffar var 36 året innan. Synligheten i massmedier överträffade även statistiken för 2020 då vi hade 74 medieträffar.

Intern kommunikation

Den interna kommunikationen förlöpte smidigare 2022 tack vare kommunikationsverktyget Slack som nu har använts i två år. Vi upprätthåller 54 ämnesspecifika kanaler som används flitigt av såväl den avlönade personalen som förbundets förtroendevalda. I genomsnitt 26–31 personer använder Slack varje vecka med undantag av semesterveckorna under sommaren.

I december 2022 lanserades Teams och Outlooks kalenderfunktion för att effektivera den interna kommunikationen ytterligare (genom uppdatering till Microsoft Office 365).

3.2 Finlands Natur

Finlands Natur utgavs år 2022 fortsättningsvis dels som en tidskrift som förbundets medlemmar kunnat prenumerera på för det rabatterade priset 16 euro och dels som en kommersiell tidskrift som icke-medlemmar kunnat prenumerera på för antingen 32 euro (fortlöpande prenumeration) eller 35 euro (tidsbunden prenumeration).

Under 2022 följde tidningen det upplägg för innehåll och grafisk utformning som togs i bruk år 2018. Två tematiska helheter, natur och hållbar livsstil, upptog vardera ett antal avdelningar och artikelserier på bestämda platser i tidningen. Tidningens sidantal var undantagsvis 40 i årets första nummer och normalt 44 i de resterande tre tidningarna som publicerades 2022.

Naturfotografier av hög kvalitet var ett dominerande inslag i tidningen. Artikelserier eller avdelningar med naturtema var bland annat naturbildskollaget på det första uppslaget, artikelserien Naturen genom linsen, artikelserien Naturrestaurering, naturnoveller, avdelningen Artporträttet och det populära korsordet Naturkrysset.

Temasidan Naturfrågor och svar fortsatte andra året i rad. Sidan bygger på naturfrågor som har snappats upp av radioprogrammet Naturväktarnas experter eller inkommit till Finlands Naturs redaktion. Här ingick också fotografier tagna av frågeställarna.

I serierna Miljöval i vardagen och Klimatkompisarna gavs praktiska tips om miljöhänsyn i vardagen. Hållbar livsstil var också temat för Finlands Naturs kolumner.

Aktuell samhällsvetenskaplig miljöforskning i Finland i populariserad form upptog en sida i tidningen. På tidningens opinionsuppslag ingick chefredaktörens ledare och satirteckningar av grafikern Sebastian Björkman. Tidningen innehöll också en avdelning riktad till yngre läsare, Barnens natur, som producerades av illustratören och naturskoleläraren Sara Kåll-Fröjdö.

Under året valdes 4–5 artiklar ur varje nummer för publicering på Finlands Naturs webbplats www.finlandsnatur.fi. Här prioriterades artiklar som länge bevarar sin aktualitet. Inlägg om dessa artiklar delades i sociala medier.

Försäljningen av lösnummer av Finlands Natur effektiverades i januari 2022. Tidningen säljs för närvarande i elva bokhandlar på tio orter i Svenskfinland.

Utvecklingsarbetet med Finlands Naturs webbsajt på www.finlandsnatur.fi fortsatte under det gångna året. I mars 2022 grundades spalten Miljönytt där vi publicerar 2–4 notiser om aktuella miljörelaterade nyheter varje vecka.

Arbetet med att lansera en e-tidning på finlandsnatur.fi inleddes 2022. Projektet beräknas vara slutfört i mars 2023. I december 2022 installerades ett pop-up-fönster som ber alla besökare godkänna eller avvisa kakor (cookies). Finlands Naturs sajt hade cirka 5700 besök och 7600 sessioner i fjol, enligt statistik från Google Analytics.

I oktober 2022 deltog vi i Helsingfors bokmässa vid Förbundsarenans monter som hade varumärket tidskrift.fi. Montern bemannades av anställda vid Natur och Miljö.

Tidningen marknadsfördes aktivt på webben. Vi trappade upp marknadsföringen av enskilda artiklar i sociala medier. I december lanserades en kampanj på Facebook som inbringade tiotals nya prenumerationer.

I slutet av 2022 var tidningens kommersiella upplaga cirka 2 000 exemplar. Därtill skickades gratis friexemplar till drygt 100 prenumeranter. Upplagan var på samma nivå som året innan.

Kommersiella annonser från företag och organisationer fyllde 1–2 sidor i varje nummer av Finlands Natur 2022. Största delen var mindre radannonser från annonsörer som regelbundet understött tidningen under många år.

En redaktion bestående av chefredaktören Magnus Östman, verksamhetsledaren Camilla Sederholm och kommunikatören Mikael Sjövall höll redaktionsmöten i regel en gång i veckan. Redaktionen fick förstärkning av högskolepraktikanterna Vilma Wahlbeck och Rakel Similä under året. Vi förlitade oss också på nya frilansmedarbetare som skrev artiklar både för papperstidningen och webbupplagan.

I oktober 2022 fick Finlands Natur ett understöd på 34 000 euro av Undervisnings- och kulturministeriet för att utveckla webbsidan finlandsnatur.fi. I december 2022 beviljades vi 8000 euro av Konstsamfundet för att utveckla tidningen och dess digitala upplaga.

Samarbetet med den finlandssvenska naturfotoföreningen Biofoto Finland fortsatte. Några av föreningens medlemmar bidrog med högklassiga naturfotografier till tidningen utan ersättning.

Chefredaktören utförde den digitala bildbehandlingen, bröt om tidningen och levererade det tryckfärdiga materialet till tryckeriet. Tidningen trycktes vid Granos enhet i Vasa.

Försäljningen av annonsutrymme sköttes delvis av chefredaktören delvis av John Bergman på provision.

Finlands Naturs prenumerationsregister och fakturering sköttes av kanslisekreterare Mattias Lehtinen och hans efterträdare Gunilla Nyman.

4. Tjänster till lokalföreningar

Vi upprätthöll medlemsregistret Sense och uppdaterade delvis användarmanualen, så att den motsvarar användarnas behov bättre.

Under året skickades regelbundet lokalföreningsbrev, totalt 8st. Lokalföreningsmejlen innehöll information om aktuella händelser i Natur och Miljö, händelser i Svenskfinland och olika lokalföreningstjänster vi erbjuder. Behovet av en uppdaterad version av broschyren för medlemsvärvning konstaterades.

Lokalföreningarnas kommunikation utåt är ett mått på hela förbundets synlighet. Åtminstone tvåspråkiga lokalföreningars hemsidor kopplas nu av tekniska orsaker till Finlands naturskyddsförbund SLL, vilket vi fortsätter utreda bättre lösningar till.

Natur och Miljö erbjuder lokalföreningarna synlighet på förbundet Natur och Miljös hemsidor. Vi länkar till lokalföreningarnas hemsidor och Facebooksidor, samt. uppdaterar information om verksamheten i lokalföreningarna i den mån som denna kommuniceras till förbundet.

Det här betyder att de lokalföreningar som är tvåspråkiga kommunicerar uppdateringar i sin verksamhet eller styrelse till två olika förbund. I en möjlig kommande reform av hemsidans funktioner är det skäl att utvärdera hurdana tekniska lösningar som är optimala med tanke på lokalföreningarnas administrativa börda och det att trafiken till deras hemsidor dirigeras till SLL och inte till Natur och Miljö.

Det finns möjligheter att förbättra kontakten till lokalföreningarna. På hösten infördes mindre regionala lokalföreningsträffar, för att höra vad som är aktuellt hos respektive förening och även för att förbättra samarbetet och kommunikationen mellan NoM och lokalföreningarna. Den första lokalföreningsträffen ordnades i Åboland, Pargas på yrkesskolan Livia, med 11st deltagare. Deltagarna var styrelsemedlemmar från Pargas Naturskyddsförening, Natur och Miljös kanslipersonal och styrelsemedlemmar.

Den andra lokalföreningsträffen ordnades för lokalföreningar i huvudstadsregionen på Natur och Miljös kansli på Annegatan. Träffen hade 6 deltagare med representanter från Esbo Miljöförening, Grankulla Miljöförening, Helsingfors Naturskyddsförbund och personal från Natur och Miljös kansli.

Lokalföreningsträffarna har fått positivt mottagande och ansetts nyttiga. Träffarna kommer att fortsätta år 2023 med bland annat möte i Österbotten och Västra Nyland.

Lokalföreningar

Förbundet har 19 lokalföreningar varav 9 är officiellt svenskspråkiga och 10 tvåspråkiga. Efter flera års försök att återuppliva verksamheten för lokalföreningen Åbonejdens Natur, fattade lokalföreningens styrelse beslutet att lägga ner lokalföreningen.

Planeringen inför förbundskongressen på Åland 2023 påbörjades. Tillsammans med naturskolläraren på Åland (Linda Valve) samt Ålands Natur och Miljös anställda (Jessica Sundberg och Josefine Egenfelt) kunde förbundsassistent Johanna Lindholm börja planera veckoslutet. I och med ändringen i stadgarna kommer det att finnas möjlighet att delta i mötet på distans via något konferensverktyg.

Volontärverksamhet

Natur och Miljö började utforma en ny plan för volontärverksamheten. Visionen är att Natur och Miljö framöver kommer att ha en strategisk plan för mångsidig och långvarig volontärverksamhet.

Under 2022 kom det 9 nya anmälningar för volontärverksamhet på Natur och Miljö. Förbundsassistenten Johanna Lindholm har svarat på alla nya anmälningar för volontärverksamheten och 5 av dessa har sedan mera aktivt varit i kontakt med Johanna gällande volontärverksamhet.

Under 2022 har 3 volontärsbrev skickats ut per mejl om aktuella ärenden på Natur och Miljö och möjligheter till att delta i verksamheten samt.

enskilda mejl med tips om evenemang eller dylik som kunde intressera volontärerna.

Den 26 mars ordnade Natur och Miljö tillsammans med volontärer från vår understödande organisation Svenska Naturvetarklubben ett klädbytarevenemang som en del av den nordiska klädbytardagen Nordic Swap Day på Natur och Miljös kansli på Annegatan. Nordic Swap Day har ordnats flera gånger tidigare runt om i Norden av Natur och Miljös nordiska syskonorganisationer i Sverige, Norge, Island och Danmark, men nu ordnades den för första gången i Finland.

Evenemanget ordnades av förbundsassistenten Johanna Lindholm, praktikant Vilma Wahlbeck och 2 volontärer från Svenska Naturvetarklubben. Under evenemanget besökte 13 deltagare Natur och Miljös kansli på Annegatan. Evenemanget gick ut på att folk fick byta ut plagg de tröttnat på till andra plagg som någon annan hade hämtat med sig till evenemanget, lära sig om kläders inverkan på miljön och bekanta sig med Natur och Miljö samt. byta tankar och umgås med andra miljöintresserade.

Under 2022 deltog 2 nya volontärer i organiserandet av Skogsmarschen som ordnades den 24. September. Skogsmarschen samlade kring 3 000 aktivister som krävde ett starkare skydd av landets naturskogar, kolsänkor och kolförråd. Marschen ordnades på 7 orter runt omkring i landet (Helsingfors, Tammerfors, Jyväskylä, Uleåborg, Joensuu, Raseborg och Lovisa). Marschen ordnades i samarbete med Climate Move, Elokapina, Finnwatch, Greenpeace, Hiilivapaa Suomi, Luonto-Liitto, Ilmastovanhemmat, Ilmastoisovanhemmat, Ei polteta tulevaisuutta, Fridays For Future Suomi och Finlands naturskyddsförbund. Volontärerna deltog i själva marschen med att marschera med Natur och Miljö och hålla uppe Natur och Miljös stora banderoll. En volontär deltog även i banderollworkshoppen som Luonto-Liittos skogsgrupp organiserade.

5. Organisationen

På grund av pandemin kunde alla planer fortsättningsvis inte genomföras planenligt till alla delar.

Omsättning på personal var rätt stor även detta år. Förbundet anställde vikarierande kommunikatör i januari, ny kansliansvarig i april, en ny projektanställd på deltid till kansliet och en ny projektmedarbetare på deltid till Kvarken. Därtill skedde också nyrekryteringar inom naturskolorna i Åboland, Åland och Västra Nyland och Kvarken och en timanställning till Uttern.

En mindre stadgeändring (i enlighet med förbundsmötena 2020 och 2021) gällande 10 § om att möjliggöra förbundsmöten på distans godkändes på förbundsmötet i april.

Alla nio styrelsemöten hölls på distans, vardagskvällar. Kontakten mellan förbundet och styrelsen fungerade smidigt och löpande också via kommunikationsverktyget Slack.

Personalen slutförde utvecklingsarbetet med en vision och mission för miljöorganisationen Natur och Miljö. Resultatet föreslås ingå i treårsplanen 2024–2027.

5.1 Medlemsvärvning

Personalen diskuterade under året behov av nya insatser för medlemsvärvning. På planeringsdagarna i juni fick vi ta del av Marthaförbundets erfarenheter, genom utvecklare Marika Danielsson som konstaterade att föreningarnas medlemsflykt är ett universellt problem, förutom bland pensionärsföreningarna. På planeringsdagarna i Augusti brainstormade personalen kring nya metoder för medlemsvård och -värvning.

Vår synlighet på sociala medier ökade under året vilket är viktigt med tanke på nya medlemmar eller andra stödpersoner.

Natur och Miljö informerade om aktuellt till medlemmarna med medlemsbrev som skickas i samband med faktureringen av medlemsavgiften.

Förutom medlemsbrevet som varje medlem får en gång om året i pappersformat skickade förbundet också digitala nyhetsbrev till sådana medlemmar och lokalföreningar som uppgett sin e-postadress. Nyhetsbreven skickades ungefär kvartalsvis. Nyhetsbreven skickades via medlemsregistret Sense.

Under hösten genomfördes en minikampanj på sociala medier för medlemsvärvning och för att väcka intresse hos nya unga volontärer. I slutet av året hade ett par nya volontärer meddelat intresse. Förbundsassistenten håller kontakt med dessa via digitala kanaler.

Nya medlemsförmåner togs med som målsättning i arbetsplanen för 2023.

5.2 Medlemskåren

Medlemstal

Vid årets slut var 1 930 personer medlemmar i förbundet antingen direkt eller via en lokalförening. Det innebar en nettominskning med 143 personer motsvarande 6,9 procent från året innan.

Medlemsavgifter

Medlemsavgifterna år 2022 var:

<u>För enskilda personer:</u>

Medlemsavgift för enskild medlem:	28 euro
Medlemsavgift för familj med flera medlemmar:	38 euro
Medlemsavgift för ungdomar under 25 år:	16 euro

Lokalföreningarnas (egentliga medlemmars) medlemsavgifter till förbundet var 80 procent av medlemsintäkterna av de enskilda personerna som den egentliga medlemmen representerade inom förbundet.

<u>För kommunmedlemmar:</u>

Antal invånare	Medlemsavgift
1-4999	200 euro
5000-9999	400 euro
10000-14999	600 euro
15000-	800 euro

Medlemsavgiften för understödande medlemmar är 150 euro i enlighet med beslut på styrelsemöte 7/2018.

5.3 Förbundsmöte

Förbundsmötet ordnades i Helsingfors och uppmuntrade mötesdeltagande på distans via Zoom 9.4.2022.

Förbundsmötesveckan ordnades i Helsingfors med uppmuntran för mötesdeltagande på distans via mötesverktyget Zoom 5 - 9 april. På grund av det exceptionella läget med coronapandemin blev förbundsmötet även detta år framflyttad till Helsingfors med uppmuntran för distansdeltagande.

Programmet inleddes på tisdag eftermiddag med en paneldebatt om miljöaktivism på Apollo Street Bar tillsammans med Ny Tids utgivarförening Tigern rf. I debatten medverkade Natur och Miljös verksamhetsledare Camilla Sederholm, filosofen och Elokapina-aktivisten Rakel Similä, samt

filosofen och SDP-politikern Thomas Wallgren. Som moderator fungerade Ny Tids chefredaktör Janne Wass. Debatten åhördes av 15 deltagare.

På onsdag eftermiddag fortsatte förbundsmötesveckans program med ett webbinarium virtuellt via Zoom om vardagens val och klimatet. Amanda Rejström, vd på Spark Sustainability berättade om små och stora val och hur man kan hantera sin klimatstress i vardagen. Spark Sustainability har utvecklat appen Carbon Donut som visar vilken betydelse olika vardagsval har och även rekommenderar för användaren vad hen kan göra näst. Förbundsassistenten Johanna Lindholm fungerade som moderator för webbinaren. I webbinaren deltog 10 deltagare + Rejström och Lindholm.

På torsdag eftermiddag ordnades det ett distansmöte via Zoom under rubriken inför förbundsmötet. Under mötet presenterades en del av förbundsmötets punkter för att underlätta själva mötets gång. Mötet hade 11 deltagare.

På själva förbundsmötet deltog 24 personer med sammanlagt 174 röster. Fyra personer deltog i mötet på plats i Helsingfors på Annegatan 26 och resten på distans via Zoom. Mötet leddes av förbundsordförande Henna Björkqvist.

5.4 Styrelsen

Före förbundskongressen verkade följande personer i styrelsen:

Person, uppdrag	personlig suppleant,	mandatperiod*
Henna Björkqvist, förbundsordförande,		2023
Ina Smolander	Jon Lindström	2023
Albert Weckman	Lisbeth Forss	2023
Jan-Erik Karlsson	Anna Granberg	2024
Birthe Weijola	Ralf Wistbacka	2022
Sonja Grönholm	Patrik Byholm	2022
Joel Lindholm	Jonna Kevin	2024

*förbundsmöte när mandatperioden tar slut.

Efter förbundskongressen verkade följande personer i styrelsen:

Henna Björkqvist, förbundsordförande

Ina Smolander	Jon Lindström	2023
Albert Weckman	Lisbeth Forss	2023
Jan-Erik Karlsson	Anna Granberg	2024
Birthe Weijola	Ralf Wistbacka	2025
Sonja Grönholm	Torgny Backman	2025
Joel Lindholm	Jonna Kevin	2024

Utskott

Styrelsen tillsatte en ad hoc grupp i mars 2021 för att hantera frågor i anslutning till testamentet, gruppen verkade hela 2022.

På kommunikationsverktyget Slack bildades flera olika miljöpolitiska ad hoc grupper i samband med att utlåtanden diskuterades.

Styrelsen återupptog för en kort tid på hösten ad hoc gruppen för en mer omfattande stadgeändring men gruppen lades på is på nytt i brist på tid i slutet av året.

5.5 Personal

Anställda

Sammanlagt utförde personalen 14 årsverken.

Anställda under året:

Åsa Andersson, naturskollärare (tjänstledig 1.8-31.12.2022)
Ida Berg, naturskollärare
Pia Bäckman, naturskollärare
Mikaela Granqvist, naturskollärare (14.3–29.4 samt 15.8–31.12.2022)
Jonas Heikkilä, ledande miljöpedagog

Annika Holmström, timanställd naturskollärare (15.11–15.12.2022)
Miisa Holmström, ekonomichef

Maija Kaunismaa, naturskollärare (14.3–30.6 samt 29.8–31.12.2022)
Johanna Lindholm, förbundsassistent

Mattias Lehtinen, kansliansvarig (t.o.m. 30.4.2022)

Patricia Ljungqvist, naturskollärare

Stefan Lomner, naturskollärare (4.5–3.6 samt 1.8-2.12.2022)

Petra Mattsson, projektkoordinator (15.1-31.8.2022)

Gunilla Nyman, kansliansvarig (fr.o.m. 5.4.2022)

Emilia Nordling, naturskollärare

Virve Savoila, naturskollärare (9.2-30.6.2022)

Camilla Sederholm, verksamhetsledare

Rakel Similä, högskolepraktikant (15.8-31.12.2022)

Mikael Sjövall, kommunikatör (vikarie)

Linda Sointu, naturskollärare (fr.o.m. 17.8.2022)

Tuuli Solhagen, kommunikatör (föräldraledig)

Tessa Turtonen, projektställd naturskollärare (15.8-31.12.2022)

Linda Valve, naturskollärare (tillbaka från vårdledighet 1.2.2022)

Vilma Wahlbeck, högskolepraktikant (1.3-30.4.2022)

Jenny Wikström, naturskollärare (t.o.m. 31.3.2022)

Emelie Winquist, nätverkskoordinator (1.1-6.4.2022)

Magnus Östman, chefredaktör

Ida Berg fungerade som personalombud.

Dialog arbetsgivare/ arbetstagaren

Styrelsen tillsatte 2019 ett arbetsutskott för att skapa ett forum för dialog mellan representanter för arbetsgivare och arbetstagare. Arbetsutskottet sammanträdde fyra gånger under 2022 och behandlade bland annat frågor om arbetsskyddsfullmäktig inkl. uppdatering av arbetsgivarpolicyns bilaga

B, kollektivavtalets allmänna lönepott och nya tjänstebeskrivningar för ekonomichef och kansliansvariga.

Arbetsutskottets sammansättning:

Henna Björkqvist (ordf.)

Joel Lindholm
Lisbeth Forss
Ida Berg
Johanna Lindholm

Camilla Sederholm

Ledning

Verksamhetsledare Camilla Sederholm ledde det operativa arbetet. Hon fungerade också som personalchef. Under året fungerade en ledningsgrupp bestående av verksamhetsledare Camillla Sederholm, ekonomichef Miisa Holmström och ledande miljöpedagog Jonas Heikkilä.

Jonas och Camilla slutförde på våren en ledarskapsutbildning under svenska bildningsförbundet.

Under året höll Camilla och Jonas utvecklingssamtal med personalen på Annegatans kansli respektive naturskolornas fast anställda medarbetare.

Camilla medverkade den 6.9. med en presentation i Luckans fortbildning om hållbarhetsplanering.

Arbetsplatshälsovård och välbefinnande

Tjänster för arbetsplatshälsovården köptes av Mehiläinen (Finland) och Cityläkarna på Åland. Under hösten genomfördes en omfattande arbetsplatsutredning om välmående i arbetet i samarbetet med Mehiläinen Forum.

Planeringsdagar och arbetsgemenskapen

Hela personalen samlades fyra gånger under året för gemensamma planeringsdagar och personalmöten, årets första planeringsdagar virtuellt och övriga gånger fysiskt. I juni träffades personalen i Helsingfors för två kombinerade planerings- och rekreationsdagar på Estholmen i Esbo, i augusti för två planeringsdagar i Vanda, och i december en utbildningsdag på Annegatan med feedback från arbetsplatsutredningen och med efterföljande besök på Amos Rex utställning med Hans Op de Beeck och julmiddag. Naturskolorna ordnade inbördes fysiska möten i samband med de här träffarna.

Personalen på centralkansliet samlades till avdelningsmöten mestadels på distans ca en gång per vecka och naturskollärarna samlades till videomöten minst gång per månad. Dessutom höll naturskollärarna kaffepauser på distans en gång i veckan och ytterligare hela förbundets personal en virtuell kaffepaus i veckan.

Kommunikationsverktyget Slack var i flitig användning för den löpande interna kommunikation medarbetare emellan och till styrelsen. Flera nya temakanaler skapades.

I början av året hölls ett personalmöte med hela personalen exklusive verksamhetsledaren.

Kansli och utrustning

Natur och Miljö hyrde kontorsutrymmen av Arbetets Vänner huvudföreningen i Helsingfors. Sammanlagt finns 9 egentliga arbetspunkter på kontoret. Inga större förändringar skedde under året. Datorer och telefoner uppgraderades enligt en långsiktsplan och med hänsyn till de begränsade ekonomiska resurserna. Max Virta fungerade som extern datastödperson alltid vid behov.

Arkivet

Förbundets handlingar uppbevarades fortsättningsvis på Svenska centralarkivet.

6. Ekonomi

6.1 Beviljade understöd

Privata fonder och stiftelser	Ändamål	Euro
Svenska Kulturfonden	Verksamheten	50 000
Föreningen konstsamfundet rf	Finlands Natur	3 000
William Thurings stiftelse sr	Finlands Natur	2 000
Aktiastiftelsen i Korsholm sr	Kvarkens naturskola	1 000
Aktiastiftelsen i Vasa sr	Kvarkens naturskola	1 500
Bergsrådinnan S. von Julins Stiftelse sr	Naturskolan Uttern	10 000

Privata fonder och stiftelser	Ändamål	Euro
Svenska Kulturfonden	Verksamheten	50 000
Föreningen konstsamfundet rf	Åbolands naturskola	6 000
Jordfonden	Bättre med bönor	3 000
R. Erik och Bror Serlachius stiftelse sr	Kvarkens naturskola	20 000
Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne sr	Miljöpedagogik allmänt	190 000
Stiftelsen Gesellius fond sr	Naturskolan Uttern	3 000
Stiftelsen Gesellius fond sr	Bättre med bönor	2 000
Stiftelsen M. och A. Löfgrens kulturfond	Åbolands naturskola	4 000
Stiftelsen Tre Smeder sr	Naturskolverksamhet i huvudstadsregionen	12 000
Svenska Litteratursällskapet i Finland rf	Bättre med bönor	27 000
Svenska Österbottens kulturfond	Kvarkens naturskola	2 000
Svensk-Österbottniska samfundet rf	Kvarkens naturskola	10 000
Turun Seudun Osuuspankki	Åbolands naturskola	10 000
Understödsstiftelsen För Arbetets Vänner Huvudföreningen sr	Finlands Natur	1 800

Understöd från stat, kommun och EU-bidrag	Ändamål	Euro
Europeiska kommissionen	Projektet FRESHABIT LIFE IP 2016–2022	3 700
Helsingfors stad miljönämnden	Naturskolan Uttern	15 000
Kyrkslätt kommun	Naturskolan Uttern vn	3 300

Miljöministeriet	Verksamheten	155 000
Raseborgs stad	Naturskolan Uttern vn	2 500
Regionsförvaltningsverket i Sydvästra Finland	Åbolands naturskola	1 100
Undervisnings- och kulturministeriet	Finlands Natur, webb	12 500
Ålands landskapsregering	Ålands naturskola	64 500
Totalt erhållna understöd för år 2022		**615 900**

6.2 Donationer och sponsorer

Donationer som kommit in på förbundets donationskonto utgjorde totalt 3507 euro, därav till minne av Sven Riska (765 euro) och professor Kristina Lindström (590 euro).

Under år 2021 mottog Natur och Miljö ett betydande arv genom testamente av systrarna Saga och Brita-May Weckman, Helsingfors, bestående av huvudsakligen en lägenhet på Tempelgatan. Arvet realiserades under år 2022 och förvaltas nu i form av en placeringsportfölj i Ålandsbanken med ett marknadsvärde på 800 122 euro vid årets slut.

Pargas telefon sponsorerade Åbolands Naturskola med 300 euro i understöd (sponsoravtal).

Inom ramen för kampanjen Bättre med bönor avtalades om företagssamarbeten med Jalo Tofu, Vihreä Härkä och Voima-Papu med en ekonomisk ersättning om 1 350 euro.

7. Medlemsorganisationer

Understödande medlemsorganisationer

Finlands svenska lärarförbund

Finlands svenska Marthaförbund

Finlands svenska scouter

Finlands Svenska Skolungdomsförbund

Håll skärgården ren

Nordenskiöld-samfundet i Finland

Nylands Miljövårdsdistrikt

Pellinge hembygdsförening

Svensk Ungdom

Svenska folkskolans vänner

Svenska naturvetarklubben

Åbo Nation

Totalt 12 st

Medlemskommuner

Grankulla stad

Ingå kommun

Jakobstad stad

Kimitoöns kommun

Kronoby kommun

Larsmo kommun

Lovisa stad

Raseborgs stad

Sjundeå kommun

Totalt 9 st

8. Personmedlemstal

		2017	2018	2019	2020	**2021**	**2022**
Esbo miljöförening		40	37	48	35	**32**	**32**
Grankulla miljöförening		55	51	52	48	**47**	**43**
Hangö miljöförening		29	26	24	25	**24**	**28**
Helsingfors naturskyddsförening		135	131	105	105	**101**	**97**
Ingå-Sjundeå miljöförening		69	66	62	61	**58**	**60**
Jakobstadsnejdens Natur		84	81	79	78	**85**	**82**
Kimitoöns Natur		48	49	48	46	**45**	**44**
Kyrkslätt miljöförening		10	10	10	10	**12**	**15**
Kyrkslätts Natur och Miljö		56	52	53	51	**46**	**37**
Malaxnejdens naturförening		25	18	18	18	**18**	**16**
Oravaisnejdens naturvetarklubb		26	22	22	21	**22**	**23**
Pargas Naturskyddsförening		65	68	65	62	**51**	**51**
Raseborgs Natur och Miljö		152	138	129	121	**115**	**105**
Sibbo Naturskyddare		118	116	106	104	**102**	**97**
Svartbäckbygdens Naturskyddsf.		5	5	4	4	**4**	**4**
Sydbottens Natur och Miljö		42	40	38	38	**36**	**33**
Vasa miljöförening		67	54	54	52	**47**	**52**
Åbonejdens Natur		82	75	70	65	**62**	**6**

Ålands Natur och Miljö		138	132	123	117	**110**	**103**
Ö.Nyland Fågel- och Naturskyddsf.		54	56	48	47	**47**	**45**
Lokalföreningsanslutna totalt		**1300**	**1227**	**1148**	**1108**	**1064**	**973**
NoM enskilda medlemmar		**1308**	**1193**	**1114**	**1068**	**1010**	**957**
Ständiga medlemmar		11	10			**8**	**8***
Totalt medlemstal		**2619**	**2431**	**2262**	**2176**	**2074**	**1930**

*ständiga medlemmar ingår i antingen lokalföreningarnas eller enskilda medlemmarnas totala antal.

Bilaga 1 Miljöpolitiska arbetsgrupper

Aktiv medverkan i officiella arbetsgrupper är ett viktigt sätt för Natur och Miljö att få information om och påverka miljöpolitiska beslut. Natur och Miljö är en etablerad nationell intresseorganisation och får därigenom inbjudan till många arbetsgrupper som bereder relevanta ärenden. Fokus ligger på den nationella nivån, men vi medverkar även i några regionala arbetsgrupper. Uppdragen sköttes till stor del av Natur och Miljös anställda personal och styrelsen

Arbetsgrupp	**Medlem(mar)**
CAP-arbetsgrupp tillsatt av JSM, för beredning av jordbruksstöd 2023–2027	Ordinarie Henna Björkqvist
Finlands IUCN-kommitté 2022–2024	Ordinarie Camilla Sederholm Suppleant Sonja Jaari
Kommissionen för hållbar utveckling	Ordinarie Andrea Weckman, suppleant Camilla Sederholm
Kommittén för EU-ärenden, sektionen för miljö (23)	Camilla Sederholm
Kommittén för EU-ärenden, sektionen för havspolitik (15)	Ordinarie Jan-Erik Karlsson Suppleant Joel Lindholm
Övervakningskommittén för den Europeiska havs- och fiskerifondens operativa program för Finland 2022–2027	Joel Lindholm Suppleant Jan-Erik Karlsson
Kommittén för EU-ärenden, sektionen för jordbruk och livsmedel (EU18)	Suppleant Henna Björkqvist
Landsbygdsprogrammets uppföljningskommitté	Suppleant Henna Björkqvist

LYKE-nätverket, styrgrupp	Ordinarie Jonas Heikkilä
Metsoprogrammets nationella uppföljningsarbetsgrupp	Ordinarie Camilla Sederholm (f.o.m. 19.5) Suppleant Birthe Weijola (ordinarie t.o.m. 19.5)
Oljeskyddsfondens styrelse (tillsatt av statsrådet)	Suppleant Jan-Erik Karlsson
Regional samarbetsgrupp för skarv i Österbotten	Ordinarie Camilla Sederholm (f.o.m. 19.5)
Regional samarbetsgrupp för skarv i Österbotten, beredningsutskott	Suppleant Ralf Wistbacka
Regionala HELMI- samarbetsgruppen i Syd-Österbotten	Ordinarie Torgny Backman Suppleant Birthe Weijola
Nationell IPBES-arbetsgrupp	Ordinarie Camilla Sederholm Suppleant Sonja Grönholm
Siemenpuustiftelsens delegation	Ordinarie Lisbeth Forss Suppleant Mikaela Leuschel
Styrgrupp för digitalisering av statsbidragsansökningar och redovisning	Ordinarie Camilla Sederholm
Styrgrupp för Freshabit-projektet	Jonas Heikkilä
Styrgrupp för Helmi-programmet	Ordinarie Birthe Weijola Suppleant Sonja Grönholm
Styrgrupp för Naturvårdslagsreformen	Ordinarie Camilla Sederholm Suppleant Birthe Weijola
Styrgrupp för Naturvårdslagsreformen, projektgrupp 3 (ekologisk kompensation)	Ordinarie Camilla Sederholm Suppleant Birthe Weijola

Uppföljningsgruppen för Helmi programmet	Ordinarie Johanna Lindholm Suppleant Ann-Louise Träskelin
VÄLKE-gruppen (nätverk för miljöfostran i Nyland) 2021–2022	Ordinarie Pia Bäckman Suppleant Jonas Heikkilä
Östersjöpanelen	Ordinarie Jan-Erik Karlsson suppleant Camilla Sederholm
Nationell styrgrupp för EU:s strategi för biologisk mångfald	Ordinarie Camilla Sederholm Suppleant Birthe Weijola
Nätverket Hållbarhetsveckan	Ordinarie Joel Lindholm Suppleant Johanna Lindholm

BILAGA 2 De enskilda naturskolornas statistik

2.2.1 Naturskolan Uttern

Under verksamhetsåret 2022 erbjöd Naturskolan Uttern likt tidigare år läsårsverksamhet och enskilda naturskoldagar för daghem, förskolor och grundskolor i västra Nyland och huvudstadsregionen, samt fortbildningstillfällen för pedagoger. Vi fortsatte även samarbetet med Svenska nu/ Hanaholmens kulturcentrum med naturskoldagar på svenska för finskspråkiga skolor och språkbadsskolor i huvudstadsregionen. Arbetet inom EU Life IP-projektet Freshabit avslutades i början av året. I huvudstadsregionen inleddes ett samarbete tillsammans med Grankulla kommun gällande naturskoldagar med temat vatten och skog. Lägerskolverksamheten lades på is efter våren. Dagsprogram erbjöds för fritidsgrupper.

2.2.1.1 Personal, utrymmen och utrustning

Verksamhetsåret 2022 präglades av personalombyten och stora arbetsinsatser sattes på rekrytering och inskolning av ny personal.

Pia Bäckman arbetade (100%) enligt tidigare år som naturskollärare med ansvar för naturskolverksamheten i huvudstadsregionen samt samarbetet med Svenska nu. Därtill arbetade Mikaela Granqvist som extra naturskollärare i huvudstadsregionen deltid i januari-april och augusti-december.

I västra Nyland skedde flera personalförändringar under verksamhetsåret 2022. Jenny Wikström jobbade på 100 % fram till 31.3 då Freshabitprojektet kunde avslutas. Hon ersattes av Virve Savoila som jobbade på 80% av heltid under 9.2–30.6. med naturskoldagar och lägerskola. Under försommaren rekryterades en ny fastanställd naturskollärare med ansvar för ordinär naturskoleverksamhet (naturskoldagar) och från och med augusti hade Naturskolan Uttern efter flera brokiga år återigen två fastanställda naturskollärare då Linda Sointu började arbeta på 80% den 17.08.

Naturskolans stora lagerutrymme fanns fortsättningsvis i Åvikhemmet, Sjundeå, där också kontorsutrymmena för västra Nylands verksamhet fanns. Huvudstadsregionens arbetspunkt var på papper på Annegatan men i praktiken i Pias hem eftersom även lagret för utrustningen som användes under året fanns där, och Annegatans läge passar dåligt ihop med naturskolvardagen. Alla naturskollärare arbetade mestadels på distans hemifrån hela året.

I huvudstadsregionen var den största enskilda införskaffningen i år en skrinda för att kunna dra naturskolutrustning på ett ergonomiskt sätt då det är fråga om längre distanser eller behövs mycket utrustning. Eftersom det under en större del av året har varit två naturskollärare som hållit naturskoldagar i huvudstadsregionen har vi behövt skaffa större uppsättningar av naturskolans fältutrustning. för att kunna ha en fungerande logistik. Till västra Nyland införskaffades det utöver mindre bruks- och undervisningsmaterial en ny arbetsjacka som fick broderingar på rygg och bröst.

Tabell 1: Antalet undervisningsdagar i fält under året fördelat på naturskolans lärare och månad.

Naturskollärare	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Tot.
Pia Bäckman	0	11	5	7	16	2	0	1	11	9	17	4	**83**
Mikaela Granqvist	0	0	6	12				2	7	3	2	0	**32**
Virve Savoila		0	5	12	10	2							**29**
Linda Sointu								0	3	7	12	1	**23**
Jenny Wikström	2	0	0										**2**
	TOTALT ANTAL UNDERVISNINGSDAGAR I FÄLT												**167**

2.2.1.2. Naturskolan Utterns pedagogiska tjänster

Under verksamhetsåret ordnade naturskollärarna totalt 185 naturskoldagar som fördelades på sammanlagt 167 undervisningsdagar i fält. Målgruppen var elever inom den grundläggande utbildningen och barn inom småbarnspedagogiken i västra Nyland och huvudstadsregionen. Antalet genomförda naturskoldagar är något lägre än år 2021. Lärarstrejken 3–9.5

inverkade för sin del, då många av dagarna som var inplanerade till strejkveckan inte kunde flyttas utan blev inhiberade. Rekrytering och inskolning/ inlärning av ny personal bidrog också till att något färre naturskoldagar kunde genomföras. Naturskoldagarna bestod av träffar inom läsårsverksamheteten, enskilda naturskoldagar med varierande teman samt naturskoldagar för finskspråkiga elever (två teman: *Svenska i naturen* och *Språkbad i naturen)* inom samarbetsprojektet med Svenska nu. Totalt 2399 barn (3450 enskilda möten) och 349 vuxna tog del av naturskolans verksamhet riktad till skolor och daghem (se region- och kommunfördelning i tabell 3 och 4). De planerade 2 fortbildningstillfällena för pedagoger blev avbokade pga. lågt deltagarantal.

Tabell 2. Fördelning av Naturskolan Utterns pedagogiska tjänster under 2022.

TJÄNST	Antal naturskoldagar (totalt)	Antal vår	Antal höst	Antal barn	Antal vuxna
Läsårsverksamhet åk 3–4	35	19	16	309	38
Läsårsverksamhet daghem/förskola	68	30	38	613	120
Enskilda naturskoldagar	64	44	20	1121	163
Svenska och språkbad i naturen	18	3	15	356	28
Fortbildning för pedagoger	0	0	0	0	0
Totalt	**185**	**96**	**89**	**2399**	**349**

I följande stycken 2.2.1.2.1–2.2.1.2.6 beskrivs de olika pedagogiska tjänsterna i detalj. Naturskoldagar och fortbildning för pedagoger som ordnades inom ramarna för EU-projektet Freshabit LIFE IP redovisas skilt i stycke 2.2.1.6.

2.2.1.2.1 Ett läsår med naturskolan för åk 3–4

Ett läsår med naturskolan omfattar fyra långa (3–4 h) naturskoldagar under ett läsår. Upplägget för läsåret var samma som föregående år med minst två olika teman att välja mellan för de olika tillfällena. Temana är planerade så att de stöder skolundervisningen i åk 3–4 och tydligt kopplar till skolornas populära läromedel. Genom att erbjuda minst två olika teman för varje enskilt

tillfälle är det möjligt för klasserna att delta antingen i åk 3 eller 4, eller under två på varandra följande år. Under vårterminen erbjöds temana *Vinterns viktiga vila / Finlands Nationalarter* för det första tillfället och *Vårens vaknande värme / Flyttfåglar / Vattnets kretslopp* för det andra tillfället. Under höstterminen erbjöds temana *Ett myller av liv på land / Ett myller av liv under ytan* för det första tillfället och *Stannfåglar / Finlands Nationalarter* för det andra tillfället.

2.2.1.2.1.1 Huvudstadsregionen

Under såväl vår- som höstterminen deltog 4 skolklasser i åk 3–4 i läsårsverksamheten. Sammanlagt deltog 161 barn (322 enskilda möten) och 18 vuxna i huvudstadsregionen i läsårsverksamheten riktad till åk 3–4.

2.2.1.2.1.2. Västra Nyland

Under vårterminen deltog 5 skolklasser i åk 3–4 och under höstterminen deltog 4 skolklasser. Sammanlagt deltog totalt 148 barn (320 enskilda möten) och 20 vuxna i västra Nyland i läsårsverksamheten för åk 3–4.

2.2.1.2.2. Ett år med naturskolan för småbarnspedagogiken

Läsårsverksamheten vid Naturskolan Uttern för daghems- och förskolegrupper fortsatte under vårterminen 2022 med de två läsårshelheterna *Ett läsår med Räven Razze* (daghems och förskolegrupper i västra Nyland samt daghemsgrupper i huvudstadsregionen) och *Ett läsår med Berguven Bubo* (förskolegrupper i huvudstadsregionen). Vårterminens temadagar var *Listig som en räv* och *Razzes rävskola* respektive *Berguven Bubo i den sovande vinterskogen* och *Berguven Bubo i dinosauriernas skog*. Under höstterminen 2022 erbjöds daghemmen och förskolorna en läsårshelhet som baserade sig på Oskar Jonssons böcker om näbbmusen Vips. Läsårshelheten inleddes under höstterminen med de två första temadagarna *Vips under stenarna* och *Vips i trädet*. Alla temadagar som erbjöds inom ramarna för läsårsverksamheten för daghems- och förskolegrupper var så kallade korta naturskoldagar à ca. 2 h.

2.2.1.2.2.1. Huvudstadsregionen

Under vårterminen deltog 12 daghems- och förskolegrupper i läsårsverksamheten. Under höstterminen deltog 13 förskole- och daghemsgrupper i läsårsverksamheten. Sammanlagt deltog totalt 452 barn (904 enskilda möten) och 77 vuxna i huvudstadsregionen i läsårsverksamheten riktad till daghem och förskolor.

2.2.1.2.2.2. Västra Nyland

I västra Nyland deltog 2 daghemsgrupper under vårterminen i läsårsverksamheten med temat *Ett läsår med Razze Räv.* Under höstterminen deltog 7 daghems- och förskolegrupper i läsårsverksamheten med temat *Ett läsår*

med näbbmusen Vips. Totalt deltog 161 enskilda barn (313 enskilda möten) och 35 vuxna i västra Nyland i läsårsverksamheten riktad till daghem och förskolor.

2.2.1.2.3. Enskilda naturskoldagar

Under året arrangerade naturskolan Uttern enskilda 64 naturskoldagar för daghem, förskola och åk 1–6. Sammanlagt deltog 1121 barn och 163 vuxna i de enskilda naturskoldagarna under året. Grupperna kunde välja mellan en kort (ca 2h) och en lång (ca 4h) naturskoldag.

2.2.1.2.3.1. Huvudstadsregionen

Under vårterminen hölls 28 och under höstterminen 19 enskilda naturskoldagar för sammanlagt 831 barn och 101 vuxna i huvudstadsregionen. Av vårterminens naturskoldagar hölls tre på Stora Räntan för att pilotera ett samarbete med naturcentret på ön. Ytterligare 3 av dagarna genomfördes inom ramarna för ett samarbete med Naturens hus Villa Elfvik likt tidigare år. Därtill piloterades ett samarbete med Grankulla kommuns miljöförvaltning genom att erbjuda naturskoldagar med temat skog till kommunens alla klasser i åk 2, varav 6 deltog. Två av dessa naturskoldagar hölls på finska. Alla naturskoldagar som ordnades inom ovannämnda samarbeten var kostnadsfria för de deltagande grupperna. Rovdjur, Fåglarnas vår, Boris bofink, Vattnets värld, Älgen Älgbert, Dinosauriernas skog och Nationalarter var de mest populära teman under året.

2.2.1.2.3.2. Västra Nyland

Under vårterminen hölls totalt 16 enskilda naturskoldagar i västra Nyland, varav samtliga var korta (ca 2 h) naturskoldagar för daghems- och förskolegrupper. Under hösten ordnades endast 1 enskild naturskoldag i västra Nyland - en kort dag för en daghemsgrupp. Teman som kunderna år 2022 i västra Nyland valde för sina enskilda naturskoldag var *Listig som en räv, Razzes rävskola, Boris Bofink* och *En höstdag med Vips.* Totalt 291 enskilda barn och 62 enskilda vuxna deltog i enskilda naturskoldagar under året 2022.

2.2.1.2.4. Utesvenska för finskspråkiga elever

Samarbetet med Svenska nu vid Hanaholmens kulturcentrum fortskred, trots att det treåriga samarbetsprojektet tagit slut vid årsskiftet. Detta var möjligt eftersom det på grund av Covid-19-pandemin hade hållits färre dagar än planerat och det därmed fanns medel kvar. Inom ramarna för samarbetet erbjöds uteundervisning på svenska för finskspråkiga elever i Helsingfors, Esbo, Vanda och Grankulla. Naturskollärare Pia Bäckman arbetade med projektet under verksamhetsåret. Såsom i fjol erbjöds två

olika teman: *Svenska i naturen* -temat, som riktar sig till finskspråkiga elever i åk 6 med svenska som A- eller B-språk, samt *Språkbad i naturen* -temat som är riktat specifikt för språkbadselever i åk 5-6.

Under verksamhetsåret ordnades sammanlagt 18 naturskoldagar. Totalt 356 elever och 28 vuxna deltog. Av projektets naturskoldagar hölls 6 för skolor i Esbo och 12 för skolor i Helsingfors. Alla naturskoldagar hölls i skolornas närnatur.

Tabell 3. Antal olika typer av naturskoldagar i huvudstadsregionen och västra Nyland fördelat på kommuner.

KOMMUN	Enskilda naturskol-dagar	Läsårs-verksamhet åk 3-4	Läsårs-verksamhet dh/fsk	Svenska och språkbad i naturen	TOTALT
Hangö	0	0	0	0	**0**
Raseborg	11	9	4	0	**24**
Lojo	1	0	0	0	**1**
Ingå	0	6	2	0	**8**
Sjundeå	2	0	6	0	**8**
Kyrkslätt	3	4	8	0	**15**
Grankulla	9	0	0	0	**9**
Esbo	6	0	33	6	**45**
Helsingfors	32	16	15	12	**75**
Vanda	0	0	0	0	**0**
TOTALT	**64**	**35**	**68**	**18**	**185**

Tabell 4. Antal enskilda naturskoldagar och naturskoldagar inom läsårsverksamheten samt deltagare per ort/kommun inom huvudstadsregionen och västra Nyland.

ORT/KOMMUN	Esbo	Grankulla	Hfors	Vanda	H.reg tot.	Hangö	Ingå	Kyrkslätt	Lojo	Raseborg	Sjundeå	V. Nyl tot.
Enskilda naturskol dagar	6	9	32	0	**47**	0	0	3	1	11	2	**17**
Naturskol dagar /Läsårsverks. åk 3-4	0	0	16	0	**16**	0	6	4	0	9	0	**19**
Naturskol dagar /Läsårsverks. dh/fsk	33	0	15	0	**48**	0	2	8	0	4	6	**20**
Naturskol dagar /Svenska och språkbad i naturen	6	0	12	0	**18**	0	0	0	0	0	0	**0**
Naturskol dagar totalt	45	9	75	0	**129**	0	8	15	1	24	8	**56**
Barn/Enskilda naturskol dagar	114	181	536	0	**831**	0	0	57	12	196	26	**291**
Barn/Läsårs-verksamhet åk 3-4	0	0	161	0	**161**	0	40	37	0	71	0	**148**
Barn/Läsårs-verksamhet dh/fsk	311	0	141	0	**452**	0	9	74	0	37	41	**161**
Barn/Svenska och språkbad i naturen	104	0	252	0	**356**	0	0	0	0	0	0	**0**
Vuxna/Enskilda naturskol dagar	13	21	67	0	**101**	0	0	10	3	42	7	**62**
Vuxna/Läsårs-verks. åk 3-4	0	0	18	0	**18**	0	5	4	0	11	0	**20**

Vuxna/Läsårs-verks. dh/fsk	54	0	23	0	**77**	0	3	15	0	7	11	**36**
Vuxna/Svenska och språkbad i naturen	9	0	19	0	**28**	0	0	0	0	0	0	**0**
Deltagare totalt	**605**	**202**	**1217**	**0**	**2024**	**0**	**57**	**197**	**15**	**364**	**85**	**718**

2.2.1.2.5. Lägerskolor

Lägerskolverksamhet hör inte till kärnverksamheten för Natur och Miljös naturskolor men naturlägerskolor har under de senaste 10 åren erbjudits av Naturskolan Uttern i västra Nyland som en uppskattad extra service för skolor. Lägerskolorna har ordnats i samarbete med västnyländska lägergårdar och andra aktörer som naturskolan har köpt tjänster av. Året 2022 var fortfarande utmanande för lägerskolverksamheten som ett resultat av covid-19 pandemin. Som följd av pandemitidens många begränsningar avbokades, ombokades och uppsköts flera av lägerskolbokningarna en eller flera ggr under 2020–2022, vilket mångdubblade arbetsmängden per planerad lägerskola, då offerter och samarbetsavtal behövde göras om upprepade gånger och det samtidigt var svårt att komma fram till rimliga avbokningsvillkor berörda parter emellan. Detta i sin tur ledde till att årscykeln med 1,5–2 års framförhållning brast fullkomligt och en stor del av lägerskolarbetet hopades så att de sammanträffade med naturskolornas högsäsong. Läget blev ohållbart med tanke på såväl naturskollärarens tidsanvändning som ekonomin, eftersom lägerskolorna inte understöds av våra finansiärer, utan alla lägerskolkostnader ska bekostas av beställaren. För att täcka den faktiska arbetstiden som gick åt hade priserna behövt höjas markant. Under våren 2022 ordnades till slut bara en lägerskola på tre dagar med Skärgårdstema. Totalt deltog 25 elever och 4 vuxna i lägerskolan. Ytterligare två lägerskolor var inbokade men de blev inhiberade.

Under våren fattades ett beslut om att tills vidare lägga lägerskolverksamheten på is på grund av bland annat ovannämnda orsaker. Ytterligare hade våra olika lägerskolteman behövt revideras och förnyas, vilket hade krävt en ordentlig arbetsinsats och eventuell extern finansiering.

2.2.1.2.6. Fortbildning

Under vårterminen 2022 förverkligades ingen fortbildning. För höstterminen bokade KOHUR (Kompetensutveckling inom huvudstadsregionen) en fortbildning med temat *Matte, rytm och rörelse i uterummet*, vilken blev flyttad till vårterminen 2023 pga för få anmälda.

2.2.1.3. Fritidsverksamhet

Naturskolan Uttern ordnade under året i samarbete med Grankulla kommun en familjeutflykt för allmänheten med vattenundersökning som tema vid Gallträsk med sammanlagt 14 deltagare.

2.2.1.4. Marknadsföring via sociala medier och mediasynlighet

Naturskolan hade i slutet av året 512 följare på Facebook och 454 följare på Instagram, vilket är en liten ökning jämfört med året 2021 (484 på Facebook och 387 på Instagram).

Synligheten i sociala medier har främst haft fokus på att berätta om de olika produkterna som naturskolan erbjuder och om det mångsidiga arbetet som naturskollärare. Följarna har bland annat fått bekanta sig med näbbmusen Vips och ta del av de olika fortbildningarna som naturskollärarna deltagit i.

I april följde en reporter från Läraren med Pia på en naturskoldag med Framtidsbyggarna som tema och skrev en artikel om det som utkom i ett nummer under vårterminen.

2.2.1.5. Nätverksarbete

Naturskolan är med i ett flertal utomhus- och miljöpedagogiska nätverk (LYKE, Välke, Svenskfinlands utomhuspedagoger, Pääskyt) och medlem i paraplyorganisationerna Luonto- ja ympäristökoulujen liitto och Naturskoleföreningen. Under året deltog naturskolan i ett flertal samarbeten, träffar och nätverksmöten:

> Under året deltog vi i mån av möjlighet i Välke-gruppens möten. Gruppen håller i trådarna för det regionala miljöpedagogiska nätverket i Nyland.
>
> Under våren deltog Naturskolan Uttern likt tidigare år i huvudstadsregionens natur- och miljöskolors (Pääskyt) kurskalender som utgavs inför höstterminen 2022.
>
> 14 oktober deltog naturskolan med två workshopar i en workshopsdag för lärarstuderande vid Helsingfors universitet som efter två distansår ordnades på plats vid Brobergsterrassen. Workshopsdagen är ett samarbete mellan huvudstadsregionens natur- och miljöskolor, LYKKY/LYKE, WWF, LUOMUS, m.fl.
>
> Inför hösten planerade huvudstadsregionens natur- och miljöskolor tillsammans en träff för lärare vid Grön flagg-skolor för att utbyta erfarenheter, men träffen avbokades pga för få anmälningar.
>
> Pia deltog i Naturskoleföreningens årsmöte på Rävsten i Roslagen 27–29 april, samt i ett extra medlemsmöte och en workshop som ordnades på distans under hösten.

Linda deltog i utomhuskonferensen Mitt i naturen 29–30.9 i Vasa.

Linda och Mikaela deltog i LYKE-träffen 17-18.11 i Tammerfors.

Linda, Mikaela och Pia deltog alla i nätverksträffen för Svenskfinlands utomhuspedagoger 9.12 i Vanda.

2.2.1.6. Freshabit LIFE IP

Natur och Miljö rf medverkar 2016–2022 i EU LIFE IP-projektet Freshabit, vars övergripande målsättning är att förbättra livsmiljön för arterna i ett flertal sötvattendrag i Finland samt att göra detta naturarv mer känt för allmänheten. Vår uppgift inom projektet har varit att utveckla naturskolprogram med sötvattenstema, hålla naturskoldagar för åk 5–6 och åk 7–9, sprida materialet vidare till miljö- och naturskolor samt marknadsföra konceptet bland pedagoger runt om i landet.

Jenny Wikström som fungerat som projektledare för projektet från och med september 2021 slutförde under vårvintern 2022 rapporten med tillhörande bilagor. Allt material har lämnats in till beställaren Forststyrelsen och det är även tillgängligt på vår egen webbsajt www.naturskola.fi Under 2022 gjordes också en ekonomisk slutrapport som lämnades in i november. Jonas Heikkilä och ekonomichef Miisa Holmström på Natur och Miljö deltog i projektets administration som en del av sitt ordinarie arbete.

2.2.1.6.1. Materialutveckling och -spridning inom Freshabit

Både svenskspråkiga och finskspråkiga bilagor till handboken ”En djupdykning i sötvatten – inspiration och material för uteundervisning” utvecklades och uppdaterades till en slutlig version. Allt material finns nu fritt tillgängligt på vår webbsajt.

2.2.1.6.2. Marknadsföring via sociala medier samt mediasynlighet

Under våren 2020 filmades fyra undervisningsfilmer inom projektet. Undervisningsfilmerna fortsatte att också fungera som marknadsföring för vårt undervisningsmaterial under år 2022.

Handboken med bilagor och undervisningsfilmerna nämns på Forststyrelsens blogg “Veden valtakunnassa tapahtuu”, i ett inlägg som marknadsför evenemanget ULOS on IN. https://www.metsa.fi/projekti/freshabit/veden-valtakunnassa-tapahtuu/

Jonas Heikkilä deltog i projektets ledningsgrupps distansmöten i april och december och på plats på det avslutande seminariet i Ständerhuset i

Helsingfors i september. Natur och Miljö tilldelades i projektet ett diplom för utmärkt miljöpedagogiskt material och internationell påverkan. Under seminariet fick Natur och Miljös insatser beröm inför en betydande publik på plats och på distans, vilket vi hoppas kan ge möjligheter till fler projekt i framtiden.

2.2.1.7. Övrigt

Under våren deltog Pia i den gemensamma första hjälpen kursen som ordnades för Natur och Miljös naturskollärare och hölls av Camilla Safety. Linda deltog i en första hjälpen kurs vid Axxell i september.

Pia Deltog i utomhuskonferensen Ute är inne som hölls i Helsingborg 30–31 augusti.
Inom ramarna för projektet Svenskfinlands utomhuspedagoger tog Linda och Mikaela del av pedagogisk handledning med Tessa Turtonen i november.

2.2.2 Kvarkens naturskola

Under verksamhetsåret 2022 erbjöd Kvarkens naturskola likt tidigare år i huvudsak läsårsverksamhet och enskilda naturskoldagar för daghem, förskolor och grundskolor inom verksamhetsområdet som sträcker sig från Kristinestad i söder till Vörå i norr. Därtill erbjöd naturskolan fortbildningstillfällen för pedagoger och dagsprogram för fritidsgrupper. Vi fortsatte även samarbetet med Svenska nu/Hanaholmens kulturcentrum med naturskoldagar på svenska för finskspråkiga skolor. På uppdrag av olika instanser utförde vi också konsultuppdrag.

2.2.2.1 Personal och utrymme

Kontoret fanns under året i Rantalinna, Vasa.

Under året arbetade Ida Berg (100%) och Patricia Ljungqvist (100% på våren, 80% på hösten) vid Kvarkens naturskola. Under höstterminen arbetade även Tessa Turtonen (30%) vid naturskolan. Under verksamhetsåret tillbringade naturskollärarna totalt 183 dagar i fält (se tabell 1) med 176 grupper (se fördelning i tabell 2).

Tabell 1: Antalet fältdagar under året fördelat på naturskolans lärare och månad.

Naturskollärare	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Tot.
Ida Berg		8	7	10	19			4	15	7	14		**84**
Patricia Ljungqvist		10	7	10	17	1		1	14	9	15		**84**
Tessa Turtonen									8	7			**15**

2.2.2.2 Naturskoldagar

Efterfrågan på naturskoldagar från såväl skolor som daghem var väldigt god. Totalt 1939 barn (2747 enskilda möten) och 306 pedagoger tog del av 176 naturskoldagar. Målgruppen var elever inom den grundläggande utbildningen och barn inom småbarnspedagogiken från Vörå i norr till Kristinestad i söder (se tabell 3). Naturskoldagarna bestod av träffar inom läsårsverksamheteten, enskilda naturskoldagar med varierande teman och naturskoldagar för finskspråkiga elever i samarbetsprojektet med Svenska nu. I följande stycken presenteras tjänsterna mer ingående.

Tabell 2: Fördelning av pedagogiska tjänster under året.

Naturskoldagar	**Antal tillfällen (totalt)**	**Tillfällen vår**	**Tillfällen höst**	**Antal enskilda barn**	**Antal enskilda vuxna**
Läsårsverksamhet åk 3-6	74	33	36	599	80
Läsårsverksamhet småbarnspedagogik	29	12	17	221	49
Enskilda naturskoldagar	63	34	29	970	163
NATURligtvis svenska	10	5	5	149	14
Totalt	**176**	**84**	**87**	**1939**	**306**
Övriga tjänster					**Antal deltagare**

Fortbildning för pedagoger	6	1	5		112
Verksamhet för grupper på fritiden	3	1	2		363 (vuxna och barn)
Totalt	**9**	**2**	**7**		**475**

2.2.2.2.1 Ett läsår med naturskolan årskurs 3–6

Läsårsverksamheten (LK) omfattar fyra naturskoldagar under ett läsår. Kvarkens naturskola har i första hand erbjudit konceptet till årskurs 3–4, men även till årskurs 5–6. Under vårterminen deltog 19 skolklasser (totalt 319 barn) var av en av klasserna var årskurs 5–6 i läsårsverksamheten. Under höstterminen deltog 18 skolklasser (totalt 280 barn) i läsårsverksamheten för årskurs 3–4. Teman för årskurs 3-4: Träff 1. *Myller av liv på land* eller *Myller av liv under ytan*, Träff 2. *Vinterfåglar* eller *Finlands nationalarter,* Träff 3. *Vinterns viktiga vila* eller *Finlands nationalarter* och Träff 4. *Vårfåglar* eller *Vårens vaknande värme*. Teman för årskurs 5–6: Träff 3. *Eld* och Träff 4. *Vårfåglar.*

2.2.2.2.2 Ett år med naturskolan i småbarnspedagogiken och förskolan

Läsårsverksamheten för småbarnspedagogiken och förskola (LG) omfattar fyra naturskoldagar under ett läsår. Under våren 2022 fortsatte temahelheten *Ett läsår med Berguven Bub*o med 6 grupper (totalt 90 barn). Under hösten 2022 har daghemmen och förskolornas erbjudits en ny temahelhet som baserar sig på böckerna om näbbmusen Vips. Kvarkens naturskola hade 11 grupper, (totalt 131 barn) i läsårsverksamheten under hösten.

2.2.2.2.3 Enskilda naturskoldagar

Under året arrangerade vi enskilda naturskoldagar för daghem, förskola och åk 1–6. Sammanlagt deltog 970 barn i de enskilda naturskoldagarna under året. Grupperna kunde välja mellan en kort (ca 2h) och en lång (ca 4h) naturskoldag.

Följande teman erbjöds åt daghem och förskolor år 2022: Boris Bofink, Berguven Bubo i dinosauriernas skog, Berguven Bubo i den sovande vinterskogen, En höstdag med Vips.

Följande teman erbjöds åt årskurs 1–6 år 2022: Mästerjägarna fladdermöss, Vattnets värld, Vi och rovdjuren, Framtidsbyggarna, Uppdrag hitta värmen - en dag med Finlands kräldjur och Älgen-skogens konung.

2.2.2.2.4 NATURligtvis ute på svenska

Samarbetet med Svenska.nu kring projektet NATURligtvis fortsatte för sjätte året i rad. Under 2022 deltog 10 finska skolklasser i åk 6 i en naturskoldag med temat NATURligtvis via Kvarkens naturskola. Eleverna fick på ett lekfullt och roligt sätt lära sig svenska under naturskoldagarna.

Totalt deltog 149 barn och 14 vuxna. Patricia Ljungqvist höll fem tillfällen på våren och fem på hösten. Se antal klasser per kommun i tabell 3.

Tabell 3 Naturskoldagar fördelat på kommuner.

Kommunstatistik	LK	LG	Enskilda	Naturligtvis	Tot
Vasa	36	8	17	7	**68**
Korsholm	22	17	17	0	**56**
Vörå	8	0	8	0	**16**
Malax	2	0	15	1	**18**
Korsnäs	0	4	2	0	**6**
Närpes	2	0	2	0	**4**
Kristinestad	4	0	2	1	**7**
Kaskö	0	0	0	0	**0**
Övrig	0	0	0	1	**1**
TOTALT	74	29	63	10	**176**

2.2.2.3 Konsultuppdrag

Utöver naturskolskolverksamheten utför naturskollärarna konsultuppdrag av olika karaktär på uppdrag av olika instanser.

2.2.2.3.1 Planering av infotak vid Svedjehamn - Kvarkens skärgård

Av Forststyrelsen i Vasa fick naturskolan i uppdrag att planera textinnehåll, struktur och visuella element riktat till barn och unga till delar av ett infotak vid Svedjehamn i Björköby. Planeringen gjordes hösten 2022 och under våren 2023 kommer Forststyrelsen att göra de fasta konstruktionerna.

2.2.2.3.2 Fisk i skolan

Kvarkens naturskola har medverkat i projektet *Fiskets hus – ett erfarenhetsbaserat informationscenter om fiske och lokalfisk* som koordinerats av Österbottens fiskeförbund. Syftet med projektet var att planera och genomföra olika aktiviteter kring Fiskets hus med syfte att

förmedla information om fisk, fiskare och fiske, som skapar en emotionell relation mellan konsumenten och fisken som mat.

År 2022 har Ida Berg tillsammans med Naturresursinstitutet LUKE skapat undervisningsmaterialet *Fiskekärran - ett tilläggsmaterial till lärarhandledningen FISK.* Materialet innefattar fysiskt undervisningsmaterial och en elektronisk handledning som i första hand riktar sig till årskurs 4-7. Materialet kommer i framtiden vara möjligt att hyra från Fiskeriförbundet i Vasa.

2.2.2.3.3 Klimatförändringen - ett lättläst undervisningsmaterial

På uppdrag av Lärum deltog Kvarkens naturskola i planeringen av det lättlästa undervisningsmaterialet Alla vi tillsammans - klimatförändringen. År 2022 har Ida Berg konsulterats när en arbetsbok med samma tema utarbetats:
https://larum.fi/sv/materialbank/lararmaterial/laroamne/ol_bi_ge/klimatkorten/

2.2.2.4 Fortbildning

24 april höll Ida Berg och Patricia Ljungqvist fortbildningen *Utomhuspedagogik - en inspirationskväll* med Kvarkens naturskola för Yrkesakademin i Österbotten

12 augusti höll Ida Berg en fortbildning vid Bergö vandringsled för klasslärare i Korsnäs

22 augusti höll Patricia Ljungqvist och Tessa Turtonen en fortbildning för småbarnspedagoger om det utomhuspedagogiska materialet som Kvarkens naturskola planerat för parkskogen invid Nummen Koulu i Vasa. Fortbildningen hölls på finska.

30-31 augusti deltog Ida Berg och Patricia Ljungqvist i konferensen *Ute är Inne* i Helsingborg, Sverige. Ida höll workshopen *Framtidsbyggarna* för två grupper under konferensen.

29-30 september deltog Ida Berg, Patricia Ljungqvist och Tessa Turtonen i konferensen Mitt i naturen i Vasa. Ida höll workshopen *Framtidsbyggarna* för en grupp och Patricia workshopen *Språkstimulerande utelekar* för en grupp.

3 oktober höll Ida Berg och Tessa Turtonen en fortbildning för lärare i Folkhälsans lärarnätverk i Vasaregionen. Temat var välmående i naturen.

2.2.2.5 Fritidsverksamhet

19 april hade Ida Berg naturskolprogram för en grupp barn som deltog i eftermiddagsverksamhet vid Västerhankmo UF

1 oktober ordnades Friluftslördag för femte gången vid Norrvalla i Vörå i samarbete med Finlands svenska idrott och Folkhälsan. Sammanlagt deltog 350 personer. Ida Berg koordinerade planeringen och Kvarkens naturskola deltog även med stationen *Finlands kräldjur.*

20 oktober deltog naturskolan med temat vinterfåglar vid evenemanget *Höstbestyr på Stundars friluftsmuseum*. 100 personer deltog.

2.2.2.6 Nätverksarbete

Tillsammans med Folkhälsans förbund i Österbotten har naturskolan två nätverk: *UT med småbarnspedagogerna* och *UT med lärarna*. Inom UT med småbarnspedagogerna ordnades tre träffar 2022.

Under året deltog naturskolan i ett flertal nätverksmöten på distans; LYKE-nätverksträffar, Västerbottens naturskolors regionmöte. Naturskolan arbetade för utomhuspedagogiken i Österbotten på ett allmänt plan.

2.2.2.7 Marknadsföring, mediasynlighet och webbsajten

Kvarkens naturskola har en Facebook sida och ett Instagram konto, @kvarkensnaturskola. Under året har 69 inlägg publicerats på Facebook och 71 inlägg på Instagram om vår verksamhet, temahelheter, tips och evenemang. Naturskolan hade i slutet av året 900 följare på Facebook och 1350 följare på Instagram.

Ingen separat marknadsföring har gjorts till skolor och daghem på grund av hög efterfrågan.

Kvarkens naturskola i dagstidningar och radioinslag:

25.11.2022 publicerades artikeln *Naturskolan bygger hopp hos barn* i Naturvägledaren, SLU. Ida Berg hade intervjuats om naturskoltemat Framtidsbyggarna.

29.9.2022 publicerades artikeln *Prata med barn om energikris och matpris – "Det är viktigt att barnen lär sig att allt kostar!* i Vasabladet. Tessa Turtonen intervjuades.

28.9.2022 medverkade Ida Berg i radioinslaget *Friluftslördag växer* på Svenska Yle

28.9.2022 medverkade Ida Berg i artikeln *Friluftslördag i Vörå för femte gången* i Vasabladet.

Ålands naturskola

2.2.3 Ålands naturskola

Det senaste året har varit intensivt och delvis präglats av personalbyten pga. studieledighet och tjänstledighet. All planerad undervisning och fritidsverksamhet har ändå genomfört och vi ser tillbaka på ett lyckat och aktivt år.

Trycket på våra tjänster är fortsatt mycket högt under högsäsongerna höst och vår och vi upplever ett ökat intresse från också andra intressenter som t.ex andra stadiets utbildningar. Från hösten 2022 implementeras en ny läroplan inom barnomsorgen på Åland, också ett av våra styrdokument. Implementeringen sker både i vår planering och i dialog med den pedagogiska personalen vid daghemmen.

Personal och utrymmen

Under 2022 har Åsa Andersson jobbat heltid till 31.7 och därefter varit tjänstledig. Linda Valve kom tillbaka från vårdledighet och jobbade 80% från nyår, men var under våren studieledig under två månader. Stefan Lomner har varit timanställd under högsäsongen maj-juni och skötte då huvudsakligen Östersjöfondens klasser. Under höstterminen augusti-november vikarierade Stefan för Åsa och skötte hennes tjänst på 80%. I november skolades Annika Holmström in för att ta vid efter Stefan.

Linda skötte under våren läsårsklasserna och enskilda dagar för åk 3–6, medan Åsa hade ansvar för daghemmens läsårsverksamhet och undervisning för åk 1-2. Under hösten tog Linda över undervisningen för åk 1–2 och daghemmen medan Stefan ansvarade för läsårsklasserna, Östersjöfondens klasser och enskilda dagar för åk 3-6.

Naturskolan har sitt förråd och kontor på Ålands landsbygdscentrum. Där har naturskolan även plats för naturskolans elbil.

Tabell 1: Antalet fältdagar under året fördelat på naturskolans lärare och månad

Naturskollärare	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Tot
Åsa Andersson	6	6	9	15	22	6							**64**
Stefan Lomner					9	2		10	10	7	6		**44**
Linda Valve		9		4	17	7		2	11	11	15		**76**
Annika Holmström											6		**6**
													190

Ett läsår med naturskolan i årskurs 3-6

Under vårterminen 2022 deltog 9 skolklasser barn i naturskolklasskonceptet som omfattar fyra naturskoldagar under ett läsår. Under hösten 2022 deltog 7 grupper, totalt under året 255 barn och 38 vuxna. Verksamheten riktade sig till årskurs tre och fyra, men även barn från Ålands hemundervisarförening och träningsundervisningen. Myller av liv på land/i vatten, stannfåglar, vinterns viktiga vila, finska nationalarter och Åland genom tiderna har varit naturskolklassernas teman.

Ett år med naturskolan i småbarnspedagogiken och förskolan

Under våren 2022 fortsatte läsåret med Berguven Bubo och naturens mysterium med två träffar. Tema för vårens träffar var Bubo i den sovande vinterskogen och Berguven Bubo och dinosauriernas skog.

Under hösten 2022 lanserade naturskolan en ny temahelhet, Ett år med näbbmusen Vips, löst baserat på och inspirerat av Oscar Jonssons böcker om Vips. Helheten omfattar fyra naturskoldagar under läsåret. Intresset från daghemmen har varit stort och 14 grupper deltog i verksamheten. Temat för höstens träffar var Vips bakom stenarna, där Vips träffar en ödla

och Vips i träden där Vips blir vän med en hackspett. Totalt har 350 barn och 42 vuxna deltagit.

Enskilda naturskoldagar

Sammanlagt deltog 912 barn och 114 vuxna i de enskilda naturskoldagarna under året. Naturskoldagarna utfördes för det mesta i skolans eller daghemmets närmiljö på gångavstånd. Grupperna kunde välja bland ett stort utbud av olika undervisningshelheter. Följande undervisningshelheter genomfördes våren och hösten 2022: Älgbert, Rovdjur, Karin korsspindel, Tyra stackmyra, Åland genom tiderna, Boris Bofink, Flyttfåglar, Framtidsbyggarna, Kung spigg, Kräldjur, Insekter, Biologisk mångfald.

Tabell 2: Fördelning av pedagogiska tjänster under året.

Tjänst	**Antal tillfällen (totalt)**	**Antal vår**	**Antal höst**	**Antal barn**	**Antal vuxna**
Naturskoldag	**56**	35	22	912	114
Läsårsträffar	**87**	52	35	590	187
Familjeträffar	**2**	1	1	26	20
Östersjöfondens klasser	**21**	10	11	298	40
Fortbildning för pedagoger	**1**		1		25
Verksamhet för grupper på fritiden	**12**	7	5	50	10

Yrkesgymnasiet fortbildning	**2**	1	1	24	6
Åland grönskar	**1**	1	1	60	40
totalt	**190**	**117**	**74**	**2258**	**415**

Projekt

Östersjöfondens klasser

Tack vare generös hjälp från Östersjöfonden har Ålands naturskola även detta år erbjudit 10 skolklasser i åk 4–6 möjlighet att bli Östersjöfondens klasser. Temat för klasserna är sötvattensmiljön och havet kring Åland. Klasserna får två naturskoldagar ledda av Ålands naturskola och genom praktiska undersökningar, fartfyllda spel och utmanande samarbetsövningar lär eleverna sig om Östersjön och hur en våtmark kan minska övergödningen av Östersjön.

Åland genom tiderna

Som en del av firandet av Åland 100 så erbjuder naturskolan under läsåret 2021–2022 en heldag med temahelheten *Åland genom tiderna* till alla åländska elever i åk 4–6. Det börjar med ett meteornedslag och slutar med repet som förutsättning för Ålands position inom sjöfarten.

Under 2022 har 21 åländska grupper hunnit ta tagit del av temat, totalt 336 barn och 153 vuxna.

Temahelheten har tagits emot mycket väl av lärarna och projektet avslutades efter vårterminen, men på begäran från lärarna erbjöds programmet igen hösten 2022. Programmet kommer att finnas kvar i naturskolans utbud även framöver.

Tabell 3 Naturskoldagar fördelat på kommuner.

Kommun	Enskilda naturskoldagar	Läsårsverksamhet åk 3–4	Läsårsverksamhet småbarnsped.	Totalt
Brändö		2		**2**
Eckerö	1	2		**3**
Finström	2	16	12	**30**
Geta	2	3	4	**9**
Hammarland	3	3	8	**14**
Jomala	12	3	6	**21**
Kumlinge				
Lemland		2	4	**6**
Lumparland				
Mariehamn	30	7	13	**50**
Saltvik	6	4	4	**14**
Sund	1	2	5	**8**

Vårdö			4	**4**
Totalt	57	44	60	**161**

Fortbildning

Pedagogisk personal Sviby daghem

16.9. Fortbildningstillfälle på 2h för hela personalen från Sviby daghem. Praktisk utomhuspedagogik.

Ålands yrkesgymnasium

Barn- och ungdomsledarlinjen en träff under våren, 7 ungdomar och en vuxen deltog. Höstens träff avbokades pga sjukdom.

23.8 Merkonomlinjen klass 2. Changemakers deltog i en temadag på Espoholm med Östersjökunskap och framtidsbyggarna som tema. 17 ungdomar och 5 vuxna deltog.

Fritidsverksamhet

Sommarklubben. Juni och augusti. Ålands naturskola var med och ordnade naturskolliknande program på Folkhälsans dagläger ”Sommarklubben” under 14 dagar delat på tre läger: två i juni och ett i augusti. Lägren hölls på ön Lökskär utanför Mariehamn där Folkhälsans stuga Talatta finns. 52 barn deltog.

28.05. I samband med evenemanget Åland grönskar var Ålands naturskola på plats vid våtmarken Harmoni i Ämnäs. Barnfamiljer och andra intresserade kunde besöka oss och fick håva i våtmarken. Samtidigt fick de information om hur våtmarken byggts och fungerar samt kunskap om de djur och växter som finns eller förväntas flytta in. Trots strilregn hittade närmare 100 personer till oss och intresset och entusiasmen var stor. Vi hade förutom håvar med oss digitala mikroskop och luppburkar där djuren kunde studeras närmare.

14.5 deltog vi med program i Rädda barnens familjedag för stödfamiljer vid vindskyddet Vikhöjden.

17.11. Nordiska litteraturveckan. Linda Valve och Annika Holmström deltog

med högläsning av Om du möter en björn, en av årets nominerade böcker, och Vips-böckerna. Vi hade också med oss naturpyssel. 23 personer deltog.

Nätverksarbete

Naturskolan är medlem i Bärkraft och har under året också haft möten och samarbeten med lokala föreningar som till exempel Folkhälsan på Åland, Rädda Barnen, Östersjöfonden, Ålands natur och miljö, Mariehamn stadsbibliotek och 4H. Våra andra nätverk är Finlands natur- och miljöskolförbund rf LYKE, svenska Naturskoleföreningen och Marina nätverket för vattenpedagogik.

Vi deltar i ledningsgruppen för Ålands landsbygdscentrum, med möten varje månad för alla organisationer som verkar i huset.

22.3 Vi deltar i uppmärksammandet av Östersjöns dag tillsammans med bland annat Ålands Vatten, Ålands Natur och Miljö, Östersjöfonden och Husö biologiska station.

27–29.4 Svenska Naturskoleföreningens årsmöte med konferens och workshops i Rävsten, Sverige. Åsa Andersson deltog.

24.5 Marina nätverket för vattenpedagogik hade digital nätverksträff. Linda Valve och Åsa Andersson hade föredrag i ämnet "Ämnesöverskridande pedagogik med Östersjön som tema" och berättade om vår verksamhet.

28.8–1.9 Konferensen Ute är inne i Helsingborg, Sverige. Linda Valve deltog.

5.10 Deltog vi i ÅLBC:s strategidag.

2.2.4 Åbolands naturskola

Under år 2022 har Åbolands naturskolas verksamhet fortsättningsvis ökat. Totalt arrangerade vi 134 naturskoldagar, tre familjeutflykter, två fortbildningstillfällen för pedagoger och ett sommarläger. Totalt deltog 1913 barn och 306 vuxna i verksamheten. Av barnen deltog 588 i vår läsårsverksamhet med fyra naturskoldagar under året.

Personal och utrymmen

Emilia Nordling fungerade som ordinarie naturskollärare vid Åbolands naturskola under år 2022. Emilias arbetstid var 80 % pga. flexibel vårdledighet. Maija Kaunismaa jobbade också som naturskollärare med 60 % arbetstid i mars till juni och september till december. Ledande miljöpedagog Jonas Heikkilä hade fortsättningsvis sin arbetspunkt i

samband med Åbolands naturskolas kontor och använde en liten del av sin arbetstid till undervisning.

I januari 2022 flyttade Åbolands naturskola till nya och större utrymmen. Det nya kontoret med litet förråd och parkeringsplats med laddningsmöjlighet för naturskolans elbil finns på adressen Strandvägen 30 i Pargas. Utrymmet delas med Sydkustens landskapsförbund och Leaderföreningen i samma båt. Till det nya förrådet fick vi gamla hyllor från vårt kansli på Annegatan i Helsingfors och några bord och stolar från Kåren i Åbo. De största inköpen under året var en ny ryggsäck och en tarp.

Naturskolans elbil behövde under året service efter att ha backats på en sten och fått en buckla i sidodörren. Privata bilar har också använts för våra resor pga. att två naturskollärare har haft naturskoldagar samtidigt på olika platser.

Ett läsår med naturskolan i åk 5–6 samt förskolan

Läsårsverksamheten för åk 5–6 har fortgått i de skolor som med åren har kommit att bli våra stamkunder: Kirjala skola, Sunnanbergs skola, S:t Karins svenska skola, Sirkkala skola och Cygnaeus skola. Tema för de fyra naturskoldagarna har liksom tidigare varit Vi i skogen, Samarbete i väder och vind, Energispel och Vår, vatten och välmående.

Läsårsverksamheten för förskolan som vid Åbolands naturskola startade hösten 2021 med fyra grupper fick till hösten 2022 ett stort uppsving då Pargas stad anmälde alla sina 13 förskolegrupper till konceptet. Av de 13 grupperna var 4 finskspråkiga och det innebar att Åbolands naturskola för första gången erbjöd också finskspråkig verksamhet enligt skilt avtal med Pargas stad. Förutom förskolorna i Pargas deltog också en förskolegrupp i Dalsbruk. Tema för läsårsverksamheten som inleddes hösten 2022 var näbbmusen Vips som figurerar i den svenska författaren Oskar Jonssons bilderböcker. Vi gjorde gott samarbete med författaren under året och fick bland annat tillgång till hans teckningar.

Totalt deltog 588 barn och 74 vuxna i läsårsverksamheterna. Eftersom läsårsverksamheten består av fyra naturskoldagar under läsåret träffade vi grupperna för läsåret 2021–22 två gånger under våren och grupperna för läsåret 2022-23 två gånger under hösten. Det här betyder att vi inom den här verksamheten hade 1065 möten med barn och 143 möten vuxna. (För några grupper på våren blev den sista naturskoldagen inställd pga. lärarstrejk i Åbo.) Se antal grupper som deltog i tabell 2 och 3.

Enskilda naturskoldagar

Under vårterminen 2022 arrangerade vi enskilda naturskoldagar för daghem, förskola och åk 1–6 med teman som vårfåglar, dinosaurier,

kräldjur och klimattemat Framtidsbyggarna. Under höstterminen hade vi ytterst få enskilda naturskoldagar (utöver dem vi arrangerade på Runsala, se nästa stycke) eftersom bokningskalendern blev full med annat.

Under hela året fortsatte Åbolands naturskolas samarbete med Runsala naturskola genom att ha hand om den svenskspråkiga verksamheten vid Runsala naturskola. Åbo stads klasser i åk 3 besökte Runsala i början av mars, åk 4 i maj och åk 2 i oktober. Totalt deltog 19 skolklasser.

Åbolands naturskola arrangerade också en naturskoldag för ukrainska elever som flytt till Finland undan kriget i Ukraina i Pemar den 19.5.

Totalt deltog 817 elever/ barn och 111 vuxna i enskilda naturskoldagar under året. Se antal grupper som deltog i tabell 2 och 3.

Svenska i naturen

Samarbetet med Svenska.nu kring projektet NATURligtvis fick en fortsättning 2022. Under året utvecklades temat en aning och sammanfördes med temat Svenska i naturen som har arrangerats i huvudstadsregionen. Namnet för naturskoldagarna blev därefter Svenska i naturen i alla våra regioner och vi frångick det gamla namnet NATURligtvis. Eleverna som deltog fick lekfullt och roligt lära sig svenska i naturen under naturskoldagarna. Totalt deltog 23 grupper bestående av 455 elever och 42 vuxna i en naturskoldag med Svenska i naturen. Svenska i naturen genomfördes i både Egentliga Finland och Satakunda. Se antal klasser per kommun i tabell 3.

Fortbildning

Åbolands naturskola arrangerade två fortbildningstillfälle för pedagoger under året. Den ena fortbildningen riktade sig till personalen vid daghemmen Bantis och Sagoängen i Pargas och arrangerades 12.8 via Pargas stads projekt Rör på påkarna med 32 deltagare. Temat var biodiversitet i närmiljön. En workshop med temat Plast i havet arrangerades av naturskolan på konferensen Mitt i naturen i Vasa 30.9 med 8 deltagare.

Fritidsverksamhet

Den 6–10.6 arrangerade vi ett sommarlovsläger på Korpo i samarbete med Ungmartha. Det var fråga om ett dagläger utan övernattning. Naturskollärare Maija Kaunismaa var ledare på lägret tillsamman med tre ledare från Ungmarthas sida. Lägerdeltagarna i åldern 8–12 år fick dels kocka sin egen mat under lägerveckan och dels vistas ute i naturen. Lägret hade ungdomsgården Gluggen i Korpo som bas och under lägret gjordes

bland annat en utflykt till Skärgårdscentrum Korposström. 12 barn deltog i lägret.

Under höstterminen hölls två familjeutflykter. Den ena hölls 10.8 i samarbete med Pargas naturskyddsförening och hade småkryp i vattnet som tema. Den andra hölls i samband med höstlovet 19.10 i samarbete med Folkhälsan i S:t Karins. Temat var höstnaturen. Därtill arrangerade vi ett familjeevenemang i Pargas bibliotek 19.11 i samband med Nordiska litteraturveckan som det här året hade naturen som tema. Programmet i biblioteket utgick från vårt läsårstema med näbbmusen Vips. Totalt deltog 41 barn och 39 vuxna i familjeevenemangen.

Marknadsföring, mediasynlighet och webbsajten

Åbolands naturskola har under året gjort direkt marknadsföring till skolor och daghem via e-postutskick i februari, maj och augusti.

Den 10–11.6 deltog Emilia Nordling och Jonas Heikkilä i Skärgårdens miljömässa i Pargas tillsammans med Petra Matsson från Natur och Miljös projekt Bättre med bönor.

Åbolands naturskola lade aktivt upp inlägg på Facebook och Instagram under året. Vid slutet av året hade naturskolan drygt 600 följare på Facebook och Instagram.

Yles TV-nytt gjorde ett inslag om Åbolands naturskolas naturskoldag för ukrainska elever 20.5. Jonas Heikkilä och Maija Kaunismaa intervjuades. Inslaget gjordes också till en webbartikel som publicerades på Yles webbsidor 4.6.

Den 10.11 intervjuades Jonas Heikkilä kort i Pargas Kungörelser i samband med en artikel som gjorde reklam för nordiska litteraturveckan så även Åbolands naturskola höll ett evenemang på Pargas bibliotek med näbbmusen Vips.

Den 18.11 publicerade Åbo Underrättelser ett reportage från en naturskoldag med Vips och barn från förskolan Villa Kamomilla i Pargas. Maija Kaunismaa intervjuades. Samma artikel publicerades i Pargas Kungörelser 24.11.

Den 4.12 gjorde Yle Åboland ett radioinslag och en artikel på samma tema men den här gången med en finsk förskolegrupp från Björkhagens daghem. Maija Kaunismaa intervjuades.

Emilia Nordling skrev under året nio kolumner i Åbo Underrättelser.

På vår webbsajt abolandsnaturskola.fi fanns under hela året aktuell information om vår verksamhet och vårt utbud på tjänster. Åbolands naturskolas verksamhet syntes också i en webbartikel på våra webbsidor då Mikael Sjövall skrev om en naturskoldag med Vips för förskolebarnen i Nagu.

Nätverksarbete

Åbolands naturskola fungerar som Skärgårdshavets biosfärområdes partner och är medlem i Lyke-nätverket. Vi samarbetar också via det regionala nätverket för miljöpedagogik, Varsinais-Suomen ympäristökasvatusverkosto.

Under året 2022 har vi deltagit i följande möten och nätverksträffar:

8.2 Möte med Skärgårdshavets biosfärområde angående utvärdering av vårt samarbete 2021 och planer för 2022. Emilia Nordling deltog.

29.3 Nätverket för finlandssvenska utomhuspedagoger arrangerade en distansträff. Emilia Nordling och Maija Kaunismaa deltog.

24.5 Barnkulturaktörers träff i Sagalund. Emilia Nordling deltog.

25.5 Varsinais-Suomen ympäristökasvatusverkostos möte på Tuorla. Emilia Nordling och Maija Kaunismaa deltog.

28.8–1.9 Konferensen Ute är inne i Helsingborg. Emilia Nordling och Jonas Heikkilä deltog.

15.9 Varsinais-Suomen ympäristökasvatusverkostos distansträff. Emilia Nordling deltog.

27.9 Emilia Nordling presenterade vårt koncept Framtidsbyggarna och vår verksamhet överlag på evenemanget Ungdomar och miljökänslor som arrangerades av Skärgårdshavets biosfärområde.

29–30.9 deltog Emilia Nordling och Jonas Heikkilä i utomhuskonferensen Mitt i Naturen 2022 i Vasa. Emilia Nordling höll en omtyckt workshop på temat “Plats i havet”.

4.11 Pressträff i Pargas bibliotek angående nordiska litteraturveckan. Jonas Heikkilä deltog.

1.12 Träff för naturskollärare i Egentliga Finland. Träffen ordnades på Linnavuori i Pikis. Maija Kaunismaa och Jonas Heikkilä deltog.

8.12 Nätverket för finlandssvenska utomhuspedagogers åboländska träff på Runsala. Emilia Nordling och Jonas Heikkilä deltog.

13.12 Julglögg på vårt kontor i Pargas med inbjudna gäster i samarbete med de andra organisationerna i korridoren.

Under året deltog vi också i diskussioner med Pargas stad och tredje sektorns organisationer kring en eventuell möjlighet att göra det s.k. Ankarhuset i Pargas till ett föreningshus.

Vi förde också dialog med Pargas stad angående deras beställning på naturskolverksamhet för alla förskolor i staden.

Tillsammans med Varsinais-Suomen ympäristökasvatusverkosto, Skärgårdshavets biosfärområde och NTM-centralen i Egentliga Finland planerades under året en fortbildning för lärare i Korpoström, men kursen inhiberades p.g.a. för få deltagare.

Tabell 1 Antalet fältdagar under året fördelat på naturskolans lärare och månad.

Naturskollärare	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	totalt
Emilia Nordling		4	13	6	8				11	8	13	1	64
Jonas Heikkilä			2	2	2			3	1	4	2		16
Maija Kaunismaa			5	7	11	5			10	10	11	1	60
TOTALT	0	4	20	15	21	5	0	3	22	22	26	2	140

Tabell 2 Antal naturskoldagar

Tjänst	Antal tillfällen (totalt)	Tillfällen vår	Tillfällen höst	Antal barn	Antal vuxna
Läsårsverksamhet åk 5-6	29	11	18	333	22
Läsårsverksamhet förskolan	36	8	28	255	52
Enskilda naturskoldagar	46	35	11	817	111
Svenska i naturen	23	6	17	455	42
Fortbildning för pedagoger	2	2	0	0	40
Fritidsverksamhet	8	5	3	53	39
Totalt	144	67	77	1913	306

Tabell 3 Naturskoldagar fördelade på kommuner.

Kommun	Enskilda naturskoldagar	Läsårsverksamhet åk 5–6	Läsårsverksamhet förskola	Svenska i naturen	Totalt
Åbo	23	17		6	46

Pargas		18	6	32		56
S:t Karins		3	6		5	14
Kimitoön	1			4		5
Pemar	1				1	2
Somero					5	5
Björneborg					1	1
Kankaanpää					2	2
Nådendal					3	3
Totalt		46	29	36	23	134